

Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja • Yritykset • 2023:33

Av-alan kasvusopimus

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 2023:33

Av-alan kasvusopimus

Toimittanut: Petra Tarjanne

Työ- ja elinkeinoministeriö Helsinki 2023

Julkaisujen jakelu

Distribution av publikationer

**Valtioneuvoston
julkaisuarkisto Valto**

Publikations-
arkivet Valto

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Julkaisumyynti

Beställningar av publikationer

**Valtioneuvoston
verkkokirjakauppa**

Statsrådets
nätbokhandel

vnjulkaisumyynti.fi

Työ- ja elinkeinoministeriö

CC BY 4.0

ISBN pdf: 978-952-327-601-7

ISSN pdf: 1797-3562

Taitto: Valtioneuvoston hallintoyksikkö, Julkaisutuotanto

Helsinki 2023

Av-alan kasvusopimus

Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 2023:33
Julkaisija Työ- ja elinkeinoministeriö

Teema Yritykset

Tekijä/t Petra Tarjanne
Yhteisötekijä Av-alan kasvusopimustyöryhmä
Kieli suomi

Sivumäärä 48

Tiivistelmä

Av-ala on jatkuvassa ja yhä kiihtyvässä muutoksessa digitalisaation ja muun teknologisen kehityksen sekä niiden myötä muuttuvan sisältöjen kulutusympäristön seurauksena. Viimeisten vuosien aikana myös kasvu on ollut nopeaa. Suuret globaalit jakelualustat investoivat voimakkaasti uusien sisältöjen tuotantoon ja kotimaiset sisällöt ovat saaneet osansa tästä kasvusta. Euroopan Audiovisuaalisen Observatorion mukaan eurooppalaiseen alkuperäissisältöön investointiin 17,4 miljardia euroa vuonna 2021.

Suuri murros on myös mahdollisuus. Elämysten taloudellinen merkitys kasvaa, kun niiden saatavuus on yhä helpompaa ja tarjonta personoidumpaa. Toimintatapojen muutoksella on myös laajempi taloudellisen kasvun vaikutus. Toimivat rakenteet ja korkeatasoinen osaaminen ovat kansallinen voimavara ja kilpailuetu kaikkien toimialojen globaalissa kilpailussa asiakkaiden huomiosta ja valinnoista.

Tässä muistiossa on sovittu yhdessä toimialan edustajien ja julkisen sektorin toimijoiden kesken tavoitteista ja toimenpiteistä, joiden avulla av-alan koko ekosysteemin liiketoimintaa voidaan kasvattaa kestävästi ja sen merkitystä Suomen taloudelle lisätä. Samalla yritykset voivat tehdä kannattavaa liiketoimintaa ja tarjota työntekijöilleen hyvän työympäristön.

Asiasanat media-ala, toimialat, kestävä kehitys, kasvu

ISBN PDF 978-952-327-601-7

ISSN PDF 1797-3562

Julkaisun osoite <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-601-7>

Tillväxtavtal för den audiovisuella branschen

Arbets- och näringsministeriets publikationer 2023:33	Tema	Företag
Utgivare	Arbets- och näringsministeriet	
Författare	Petra Tarjanne	
Utarbetad av	Arbetsgruppen för tillväxtavtal för den audiovisuella branschen	
Språk	Sidantal	48
	finska	

Referat

Den audiovisuella branschen genomgår en kontinuerlig och allt snabbare omvälvning till följd av digitaliseringen och den övriga tekniska utvecklingen samt den föränderliga konsumtionsmiljön för innehåll. Under de senaste åren har också tillväxten varit snabb. Stora globala distributionsplattformar investerar kraftigt i produktionen av nytt innehåll och det inhemska innehållet har fått sin andel av denna tillväxt. Enligt Europeiska audiovisuella observatoriet investerades 17,4 miljarder euro i europeiskt originalinnehåll 2021.

En stor omvälvning är också en möjlighet. Den ekonomiska betydelsen av upplevelser ökar i och med att tillgången till upplevelser blir allt lättare och utbudet mer personifierat. Ändringen av verksamhetsätten har också en mer omfattande inverkan på den ekonomiska tillväxten. Fungerande strukturer och högklassig kompetens är en nationell resurs och konkurrensfördel i den globala konkurrensen om kundernas uppmärksamhet och val inom alla branscher.

I denna promemoria har man tillsammans med branschföreträdare och aktörer inom den offentliga sektorn kommit överens om mål och åtgärder som gör det möjligt att på ett hållbart sätt öka affärsverksamheten inom hela ekosystemet för den audiovisuella branschen och öka dess betydelse för Finlands ekonomi. Samtidigt kan företagen bedriva lönsam affärsverksamhet och erbjuda sina anställda en god arbetsmiljö.

Nyckelord mediebranschen, branscher, hållbar utveckling, tillväxt

ISBN PDF 978-952-327-601-7 **ISSN PDF** 1797-3562

URN-adress <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-601-7>

Audiovisual Sector Growth Agreement

Publications of the Ministry of Economic Affairs and Employment 2023:33	Subject	Enterprises
Publisher	Ministry of Economic Affairs and Employment of Finland	
Author(s)	Petra Tarjanne	
Group author	Working group for preparing the audiovisual sector growth agreement	
Language	Pages	48
Finnish		

Abstract

The audiovisual sector is under constant and accelerating change as a result of digitalisation and other technological advances and the consequently changing content consumption environment. In recent years, the sector has also seen rapid growth. Large global distribution platforms invest heavily in the production of new content, and the created growth also benefits Finnish content. In 2021, EUR 17.4 billion was invested in European original content, as reported by the European Audiovisual Observatory.

Any major transformation is also an opportunity. The economic significance of experiences will increase as they become more personalised and access to them becomes easier. In addition, changing the sector's operating practices will bring about a broader impact on economic growth. Well-functioning structures and high-level competence are a national asset, creating a competitive edge in the global competition for customer attention and choices in all sectors.

This memorandum contains objectives and measures which have been agreed upon between the representatives of the audiovisual sector and public sector parties and which can be used to increase sustainably the business activities of the entire audiovisual ecosystem and to boost its significance for the Finnish economy. At the same time, companies can also carry out profitable business and offer their employees a good working environment.

Keywords	media sector, sectors, sustainable development, growth		
ISBN PDF	978-952-327-601-7	ISSN PDF	1797-3562
URN address	https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-601-7		

Sisältö

1	Tiivistelmä	7
2	Johdanto	11
3	Av-alan määrittely ja kuvaus	13
4	Av-alan Kasvusopimus	23
	4.1 Av-alan kehittämisen tavoitteet:	23
	4.2 Ehdotus toimintamallista jatkuvan dialogin käymiseksi julkisen sektorin ja yritysten välillä.....	39
5	AV-kasvusopimus – Työn kulku	42
	5.1 Taustatyö.....	42
	5.2 Kotimaan ekosysteemiä koskevat julkaisut, tutkimukset ja kartoitukset.....	43
	5.3 Kansainväliset tutkimukset ja vertailukohtat.....	44
	5.4 Toimialatyön organisointi.....	44
	5.5 Toimialan näkemyksen tuottaminen	45
	5.6 Kasvusopimustyöryhmä	46

1 Tiivistelmä

Suomi tekee aktiivisesti työtä ollakseen yksi maailman parhaita paikkoja tehdä av-alan yritystoimintaa kannattavasti ja kestävästi yhdessä huippuosaajien kanssa

Taulukko 1. Suomen av-alan koko 2022

Avainluvut vuosi 2022	Av-ala
Liikevaihto, M€	1 600
Yritykset, kaikki	2 000 +
Työllisyys	9 300

Av-ala on jatkuvassa ja yhä kiihtyvässä muutoksessa digitalisaation ja muun teknologisen kehityksen sekä niiden myötä muuttuvan sisältöjen kulutusympäristön seurauksena. Viimeisten vuosien aikana myös kasvu on ollut nopeaa. Suuret globaalit jakelualustat investoivat voimakkaasti uusien sisältöjen tuotantoon ja kotimaiset sisällöt ovat saaneet osansa tästä kasvusta. Euroopan Audiovisuaalisen Observatorion mukaan eurooppalaiseen alkuperäissisältöön investointiin 17,4 miljardia euroa vuonna 2021.

Suuri murros on myös mahdollisuus. Elämysten taloudellinen merkitys kasvaa, kun niiden saatavuus on yhä helpompaa ja tarjonta personoidumpaa. Toimintatapojen muutoksella on myös laajempi taloudellisen kasvun vaikutus. Toimivat rakenteet ja korkeatasoinen osaaminen ovat kansallinen voimavara ja kilpailuetu kaikkien toimialojen globaalissa kilpailussa asiakkaiden huomiosta ja valinnoista.

Raha ja lainsäädäntö eivät yksin riitä ratkaisemaan yritysten uudistumisen haastetta. Tarvitaan rohkeita yksilöitä ja organisaatioita tekemään aloitteita ja yhdistämään voimavarat uudistusten muotoiluun. Uudistumisessa syntyy uusia toimintamalleja ja verkostoja. Tämä vaatii siilojen purkamista, yhteistä arvopohjaa ja ymmärrystä tulevaisuuden muutostarpeista sekä yritysten laajapohjaista osallistumista uudistusten toimeenpanossa. Muutos syntyy pienistä askeleista.

Tässä muistiossa on sovittu yhdessä toimialan edustajien ja julkisen sektorin toimijoiden kesken tavoitteista ja toimenpiteistä, joiden avulla av-alan koko ekosysteemin liiketoimintaa voidaan kasvattaa kestävästi ja sen merkitystä Suomen taloudelle lisätä. Samalla yritykset voivat tehdä kannattavaa liiketoimintaa ja tarjota työntekijöilleen hyvän työympäristön. **Keskeiset tavoitteet ovat:**

Suomi on av-alan globaalin murroksen voittaja – infra ja toimintaympäristö tukevat alan yritysten kasvua ja kehitystä

Tavoite: Suomi on kansainvälisen tason av-sisältöjen suunnannäyttävä. Suomalaisuus on kilpailuetu. Av-alan koko toimiala, kattaen sisältöjen tuotannon eri toimijat sekä jakelijat, tunnistavat aroverkon toimintatavat ja muutokset ja osaavat kehittää omaa liiketoimintansa sen mukaisesti.

Suomi on maailman vastuullisin av-tuotantomaa

Vastuullinen liiketoiminta tarkoittaa sitä, että yritys huomioi toimintansa sosiaaliset, ekologiset ja taloudelliset vaikutukset. Vastuullisesta liiketoiminnasta puhutaan myös termillä yritysvastuu.

Vastuullista liiketoimintaa harjoittava yritys toimii mahdollisimman kestävällä tavalla ja kannattavan liiketoiminnan lisäksi huomioi yrityksen sidosryhmien edut. Yritysvastuu vaatii suunnitelmallisuutta, toimintasuunnitelmien kirjaamista ja jalkauttamista henkilöstölle sekä vastuullisuuden toteutumisen mittaamista. Muutos ei tapahdu nopeasti. Vaikka yritysvastuun kehittäminen voi vaikuttaa lyhyen aikavälin taloudellisiin hyötyihin negatiivisesti, vastuullisuus tuo useimmiten yritykselle tulosta pitkällä tähtäimellä. Parhaimmillaan vastuullinen liiketoiminta voi olla yritykselle tärkeä kilpailuetu. Vastuullinen yritystoiminta edellyttää vastuullisuuden johtamista yrityksissä.

Tavoite: Kaikki av-alalla toimivat vastuullisesti yhdessä määriteltyjen tavoitteiden ja pelisääntöjen mukaisesti. Kaikissa Suomessa tuotetuissa av-sisällöissä on käytössä hiilijalanjälkilaskuri ja tuotannot voivat saada ympäristösertifioinnin. Toimialan koko aroverkon yritysten tavoitteena on olla hiilineutraaleja vuoteen 2030 mennessä.

Uusiin Osaamistarpeisiin Vastaaminen On Yritysten Kasvun Edellytys

Av-ala tarvitsee sekä olemassa olevan osaamisen vahvistamista, että uudenlaista luovaa, tuotannollista ja teknistä osaamista. Vahva liiketoiminnan ja kansainvälistymisen osaaminen, samoin toimivat kansainväliset verkostot ovat tärkeitä, jotta yritykset voivat ottaa paikkansa uudessa globaalissa toimintaympäristössä. Kansainvälisillä kentillä tuotantoyhtiöiden ja tuotantomaiden välinen kilpailu käydään jatkossa ennen kaikkea

huippuammattilaisilla. Turvataksemme kotimaisen kilpailukyvyyn kansainvälisillä markkinoilla kaikkien av-alan toimijoiden tulisi tunnistaa ne osaamisresursseihin liittyvät tarpeet jotka tällä hetkellä ovat kasvun esteenä.

Tavoite: Av-alan toimijoiden keskuudessa on ajantasainen tieto toimialan osaamistarpeista. Yhteistyö työnantajien ja oppilaitosten välillä varmistaa opetuksen sisällöiden kehittymisen kansainvälistyvän työelämän tarpeita vastavaksi. Osaamisten kehittäminen kattaa kaikki osaamistarpeet perusosaamisesta vaativaan erikoisosaamiseen ja ammatilliseen kehittymiseen.

Toimintamalli jatkuvan dialogin käymiseksi julkisen sektorin ja yritysten välillä

Kasvusopimuksessa käynnistetään prosessi, joka tukee yritysten uusiutumista monimutkaisessa toimintaympäristössä. Samalla julkisen sektorin toimintatavat uudistuvat yhteisten tavoitteiden mukaisesti. Iteratiivinen prosessi ylläpitää jatkuvaa dialogia ja kokonaiskuvan päivitystä. Dialogi on tapa tarkastella ja kehittää yritysten toimintaa ja toimintaympäristöä nykyistä kokonaisvaltaisemmin, hallinnonalarajat ylittäen sekä osallistamalla eri puolella Suomea toimivat yritykset ja yritystoiminnan kehittäjät. Pysyminen kehityksen mukana edellyttää, että ruohonjuuritason tarpeet välittyvät politiikan valmisteluun ja päätöksentekoon reaaliaikaisesti.

Tavoite: Av-alan ekosysteemissä käydään jatkuvaa dialogia ja yhdessä sovittu toimintamalli sen toteuttamiseksi toimii tehokkaasti. Yhdessä päätetyt toimenpiteet jalkautuvat hyvin. Aktiivinen vuorovaikutus muiden luovien alojen kanssa toimii.

Toimenpide 1: Perustetaan julkisen ja yksityissektorin yhdistävä laaja av-alan neuvottelukunta, jolla on sihteeristö. Sihteeristö vastaa neuvottelukunnan työn koordinoinnista ja toimenpiteiden ohjaamisesta toteuttajille. Siinä on edustettuna sekä julkisia että yksityisiä toimijoita, myös ulkomaan verkostoja edustava UM. Neuvottelukunta edustaa laajasti koko ekosysteemiä. Vastuu: TEM, OKM, LVM, toimialan toimijat

Toimenpide 2: Neuvottelukunnassa:

- Sovitaan työnjaosta jatkuvan ja läpinäkyvän tilannekuvan seuraamiseksi. Yhdessä sovituilla mittareilla mitataan tehtyjen toimien vaikutusta ja merkitystä.
- Jatkuvassa dialogissa sovitaan tarpeen mukaan toimista, joiden avulla yrityksiä voidaan tukea ketterästi sopeutumaan muutoksiin. Kasvua edistäviä palveluita voidaan muotoilla yhdessä yrityskentän kanssa. Resurssit kohdennetaan yhteisten tavoitteiden mukaisesti.
- Osaamisen varmistamiseksi ja koulutuksen kehittämiseksi tarvitaan yhteinen näkemys ja ymmärrys siitä, millaisia tarpeita yrityksillä on. Ylläpidetään yhteistyötä oppilaitosten kanssa toimialan osaamistarpeiden välittämiseksi eri tasoille koulutusorganisaatioille.
- Asioita käsitellään ja edistetään erilaisten teemojen, kuten osaamiset, rahoitus tai vastuullisuus kautta. Työtä varten voidaan perustaa alatyöryhmiä

2 Johdanto

Monistettavien sisältöjen toimialojen murros on kiihtynyt ja nopean kasvun ja kansainvälistymisen kausi on alussa. (TEM raportti 2022: [Luovien alojen monistettavat sisällöt – keinoja kasvun edistämiseen](#) Suuret globaalit jakelualustat investoivat voimakkaasti uusien sisältöjen tuotantoon. Av-ala on jatkuvassa ja yhä kiihtyvässä muutoksessa digitalisaation ja muun teknologisen kehityksen sekä niiden myötä muuttuvan sisältöjen kulutusympäristön seurauksena.

Viimeisten viiden vuoden aikana kotimaiset audiovisuaaliset sisällöt ovat saavuttaneet merkittävää menestystä sekä koti- että ulkomaisilla markkinoilla. Uusien tilaajien tulo markkinaa sekä av-tuotantokannustin ovat kiihdyttäneet tuotantojen volyyymiä ja parantaneet laatua, mikä on mahdollistanut entistä laajemman kansainvälistymisen. Laadun parantuminen on lisännyt kuluttajien kysyntää kotimaisia tuotantoja kohtaan myös kotimaisissa palveluissa, esimerkiksi kotimaiset tilaajat investoivat ulkomaisen draaman sijaan kotimaiseen draamaan. Kotimaisten tilaajien rooli on merkittävä.

Samalla tuotantojen volyymin kasvu on aiheuttanut pulaa osaavista tekijöistä. Myös ulkomaisille toimijoille tarjottavien tuotantopalvelujen kysyntä on muutaman viime vuoden aikana kasvanut huomattavasti.

Näiden muutosten myötä osaamisvaatimukset ovat lisääntyneet. Alalla työskentelevien ja sille pyrkivien koulutus ei ole päivittynyt samassa tahdissa työelämän tarpeiden kanssa, ja myös koulutuksen tutkintokohtaisia resursseja on leikattu. Alan kehittyminen edellyttää selkeiden yhteisten tavoitteiden asettamista – toimet tulisi suunnata kestävä kasvun tavoitteiden saavuttamiseen.

Kestävä taloudellinen kasvu on edellytys koko toimialan muulle kestävälle kehitykselle. Tulevaisuudessakin yritysten täytyy sopeutua muuttuvaan toimintaympäristöön ja sitoutua vihreän siirtymään ja ilmastotavoitteisiin. Osaava työvoima ja korkealaatuinen työelämä sekä alueellinen tasapaino ja toimivat kotimarkkinat ovat kasvun edellytyksiä. Monistettavien sisältöjen yritystoimintaan tulisi suhtautua ensisijaisesti liiketoimintana, mikä ei poista kotimaisten sisältöjen kulttuurista merkitystä suomalaisille.

Luovan talouden kestävän kasvun edistämiseksi on käynnistetty [kasvusopimusten](#) laatimisen prosessi. Kasvusopimuksen tavoite on sopia yhdessä julkisen ja yksityisen sektorin välillä niistä askeleista, joilla kumpikin osapuoli tavoittelee yhdessä sovittuja päämääriä ollakseen osa yhteiskunnan kestävän kasvun toteutumista. Samalla vahvistetaan yritysten epävarmuuden sietokykyä ja kykyä uudistumiseen. Kasvusopimustyön pohjana on tietopohjan laajentaminen toimialasta tai arvoketjujen yrityksistä, kasvuekosysteemien pullonkaulojen tunnistaminen ja niiden ratkaiseminen yhdessä.

Kasvusopimusmallin pilotointi käynnistyi alkuvuodesta 2022 yhteistyössä OKM:n kanssa av-alan kasvumahdollisuuksien tarkastelulla. Ensimmäiseksi määriteltiin koko kasvuun liittyvä ekosysteemi aina tuotannosta jakelukenttään. Aikaisemmin tarkastelu on keskittynyt pelkästään sisältöjä tuottaviin yrityksiin. Av-alan liiketoimintaekosysteemi, johon sisältöjen tuotanto vaikuttaa, on kokonaisarvoltaan n. 1,6 miljardia euroa.

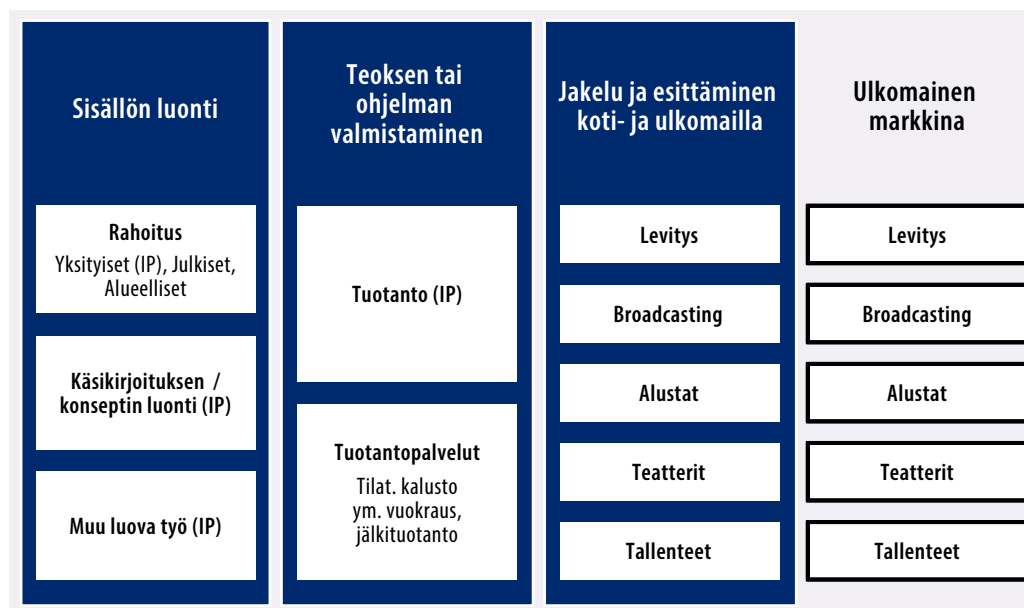
Kasvusopimukselle luotiin prosessi, jonka pohjatyö perustuu avoimeen vuorovaikutukseen toimialan koko ekosysteemin kanssa. Prosessia fasilitoi OKM:n EU:n elpymisvälineen rahoituksella Film Tampere apunaan Business Finland, Apfi ry ja Suomen elokuvasäätiö. TEM ja OKM seurasivat prosessia kiinteästi. Toimialan toimijat kokivat [AV-alan Kasvusopimus](#) -prosessin tärkeänä ja siihen osallistuttiin laajasti. Av-ala luovutti työstämänsä ehdotuksen kasvun ajureista ministeriöille ehdotuksista käytävää dialogia varten. Dialogi julkisten ja yksityisten toimijoiden yhteisistä tavoitteista ja toimenpiteistä käytiin alkuvuodesta 2023 elinkeinoministeri Mika Lintilän nimeämässä työryhmässä.

Tämän muistion tavoitteena on kirjata kasvusopimuksen prosessin eri vaiheet ja kuvata prosessiin osallistuneiden tahojen yhteiset kehittämisen tavoitteet ja toimenpiteet niiden saavuttamiseksi.

3 Av-alan määrittely ja kuvaus¹

Av-alalla tarkoitetaan yritysmuotoista audiovisuaalisen sisällön luomista, tuottamista ja jakelua. Av-ala kattaa oheisen **kuvan mukaiset toiminnot**. Av-alalla toimivat ne yritykset jotka toteuttavat **yhtä tai useampia** näistä toiminnoista. Nämä yritykset muodostavat av-alan arvoverkoston.

Kuvio 1. AV-alan liiketoimintaekosysteemin sisältämät liiketoiminnan alueet

Toimialana av-ala sisältää eri tavoitteiden kautta sisältöjä tuottavia yrityksiä; alalla on toimijoita, joiden lähtökohta on taiteellinen työ ja toisaalta toimijoita, jotka tuottavat sisältöjä tilaajien tarpeisiin. Korkeatasoinen taiteellinen työ ja kaupallinen menestys eivät sulje pois

1 Tilannekuva luovien alojen ja tapahtuma-alan liiketoiminnasta, VTT selvitys 2023

toisiaan. Liiketoiminnan volyyymi ja kasvu tulevat kuitenkin pääosin markkinalähtöisestä sisällöntuotannosta ja toistaiseksi hyödyntämätön kaupallisen kasvun potentiaali löytyy ennen kaikkea kohderyhmälähtöisen tilausliiketoiminnan puolelta.

Sisällön luonnista voivat vastata eri toimijat erilaisilla painoarvoilla. Tyypillistä kuitenkin on, että sisällön luontiin osallistuu useita tahoja jo aiheen synnystä alkaen. Käsikirjoituksen idea voi myös tulla jakelijalta tai rahoittajalta, myös tuottajayhtiö voi panostaa sen syntymiseen osana oman toimintansa kehittämistä. Käsikirjoituksen toteuttaminen tai sisältökonseptin luominen on keskeinen investoinnin kohde uuden sisällön synnyttämiseksi. Useimmiten rahoittajat eli levittäjä ja/tai esityskanava osallistuvat kehittelyyn ja varsinkin tv:n puolella sisältöjä tehdään pääasiallisesti tilaustyönä tietyille yleisölle ja kohderyhmälle. Oikeuksista parhaaseen sisältöön käydään myös kovaa kilpailua. Siitä huolimatta resurssointi uuden sisällön synnyttämiseksi on Suomessa vielä puutteellista.

Keskeisiä toimijoita sisällön synnyttämisen osalta ovat tuottajien ja käsikirjoittajien lisäksi ne muut tahot jotka panostavat uusien sisältöjen syntyyn. Vahvaa yhteistyötä on esim. kustannustoiminnan kanssa, valmiiden sisältöjen eli immateriaalioikeuksien (*intellectual property, IP*) hyödyntämisen muodossa. Suomessa uusien sisältöjen syntymistä rahoittavat tuotantoyhtiöiden lisäksi keskeiset tv-kanavat YLE, MTV ja Nelonen sekä suoratoistopalveluista Elisa Viihde Viaplay. Suomen elokuvaäätiöllä on keskeinen rooli elokuvien ja draamasarjojen käsikirjoitustyön tukijana mutta niitä syntyy myös täysin ilman tukea tuotantoyhtiön tai käsikirjoittajan omalla riskillä. Myös yksityiset rahoittajat kuten IPR.VC ja Finnish Film Impact Fund panostavat uusiin sisältöihin.

Sisältöjen muodot ovat moninaisia. Elokuvat, draamasarjat ja muu tv:ssä ja alustoilla jaettava käsikirjoitettu tai konseptoitu (non-scripted), tuotettu ja tallennettu ohjelma kuten viihde ja dokumentit sekä eri muotoiset animaatio-sisällöt ovat tekijänoikeuksia synnyttäviä ja edellyttävät käyttöoikeuksien lisensointia. Uutis- ja urheilusisällöt, erilaisten tapahtumien taltiointi, sekä journalistinen media eivät edellytä monimutkaisia rahoitusrakenteita mutta ovat silti lisensoitavaa sisältöä. Näillä kaikilla on keskeinen rooli tätä kasvusopimusta laadittaessa.

Av-sisällöt verkon media-alustoille kuten yhteisöjen markkinoinnin ja viestinnän sisällöt sekä koulutussisällöt ovat merkittävä osa av-alan yritystoimintaa, mutta ovat rahoitusrakenteeltaan enemmän tavanomaiseen yrityksen palveluiden ostoon verrattavaa toimintaa. Näillä sisällöillä on tärkeä rooli kaikkien yritysten liiketoiminnan kehittymisessä ja ne ovat osa sitä osaamispohjaa jota eri toimialoilla tulee kehittää siirryttäessä digitaaliseen toimintaympäristöön. Tässä kasvusopimuksessa ei ole erikseen nostettu esiin tällaiseen liiketoimintaan liittyviä kasvu-haasteita.

Kotimaisten elokuvien rahoitus koostuu useimmiten Suomen elokuvasäätiön tuotantotuesta, levittäjän ennakkomaksusta sekä esitysoikeuksia ostavan kanavan lisenssimaksusta (lineaarioikeudet, tallennepalveluiden kautta jakelu). Elokvateatterit eivät osallistu elokuvien rahoitukseen. Lipputulosta teattereiden saaman osuuden (arviolta n. 40–70 %) jälkeen levittäjä ja muut mahdolliset rahoittajat kattavat omat investointinsa ja palkkionsa ja vasta sen jälkeen tuotantoyhtiö ja mahdollisesti royalteja saavat tekijät saavat tuloja.

Suomen elokuvasäätiön myönteisiä tukipäätöksiä saaneista yhtiöistä ylin 10 prosenttia vastaa 40 prosentista myönteisiä tukipäätöksiä ja myönnettyistä tukivaroista yli 60 prosenttia. Viiden vuoden aikana tukivarat ovat generoineet näihin tuotantoihin 120 miljoonaa euroa muuta rahoitusta ja tuotannot ovat tulouttaneet kansantaloudelle verotuloja ja eläkemaksuja yli 120 miljoonaa euroa. Viimeisen viiden vuoden aikana on myös tuettu draamasarjojen kehittelyä n. kuudella miljoonalla eurolla, mikä osaltaan on vaikuttanut draamasarjojen menestyksen kasvuun.

Koska Suomen elokuvasäätiön tuotantotuki on valtionavustusta, sillä voidaan rahoittaa vain hankkeen alijäämää. Suomen Elokväsäätiön rahoittamien elokuvien tilittävät kustannukset eivät voi sisältää tuottajan katetta. Yritykselle syntyy tuottoa vain, jos elokuva tuottaa jakelussa tuloja niin paljon, että hankkeeseen rahoituksena ennakkoon sijoitetut levitys- ja markkinointikustannukset tulevat katetuksi.

Rahoituksen suhteen erilaisten sisältöjen kehittäminen ja tuottaminen ovat eriarvoisessa asemassa. Käsikirjoitettujen sisältöjen voidaan arvioinnin perusteella katsoa olevan ns. kulttuurituote, jolloin EU:n ryhmäpoikkeusasetuksen mukaan sille voidaan myöntää tukea. Tällaisia tukia ovat mm. Suomen elokuvasäätiön tuet sekä Business Finlandin av-tuotantokannustin. Suuri osa sisällöistä, kuten ajankohtaisohjelmat ja viihde (non-scripted sisällöt) eivät täytä kulttuurituotteen vaatimuksia ja ovat siten tukirahoituksen ulkopuolella.

Konseptoiduissa (non-scripted) sisällöissä, kuten viihdeformaateissa on kotimaisen menestyksen lisäksi myös vientipotentiaalia. Koska ne eivät täytä kulttuurituotteen määritelmää eikä sisältö-IP:n kehittäminen täytä Business Finlandin rahoittaman innovaatio toiminnan määritelmää, ei niiden kehittelyä pystytä tukemaan nykyisin tukimuodoin. Toisaalta tuotantoyhtiöiden tuotto ei aina mahdollista riittäviä investointeja uusien konseptien kehittelyyn.

Business Finlandin tutkimus- ja kehitysrahoituksella voidaan tukea yritysten tutkimusta, tuotekehitystä sekä kehitettyjen uusien ratkaisujen toimivuuden testaamista asiakkaiden kanssa. Pienille ja keskisuurille yrityksille sekä midcap-yrityksille on tarjolla rahoitusta myös kansainvälisten liiketoimintamahdollisuuksien selvittämiseen, messuosallistumisiin ja kansainvälistymiskyvykkyksien kehittämiseen. Business Finlandin

AV-tuotantokannustin on enintään 25 prosentin maksuhyvitys Suomessa toteutetun tuotannon kustannuksista. Business Finland ei rahoita muilla rahoitusmuodoilla yritysten normaalia liiketoimintaa.

Teoksen tai ohjelman valmistaminen on pääosin laajan ryhmän yhteistyötä ja usein pitkä prosessi, joka vaatii kattavan rahoituksen onnistuakseen. Keskeinen haaste on hallita eri rahoitusinstrumenttien käyttö sekä niihin liittyvä käyttöoikeuksien siirto. Toinen haaste liittyy toimintaympäristön nopeaan kansainvälistymiseen. Erityisesti tuotannoissa toimivien, eri osastojen johdon liiketoimintataitoja, esihenkilötaitoja sekä työelämätaitoja tulee kehittää. Lisäksi konseptointitaitoisia käsikirjoittajia sekä operatiivisia tuottajia tulee kouluttaa lisää. Sopimusjuridiikan ja monimutkaisten oikeuksien hallintaan ja ketjutukseen liittyvien asioiden ja monimutkaistuvien prosessien hallinta ovat isoissa kansainvälisissä sekä muissa suurtuotannoissa tasolla, johon Suomessa on vielä niukasti osaamista.

Kotimaisia tuotantoyhtiöitä edustaa Audiovisual Producers Finland – APFI ry, jolla on 120 jäsentä. Suomen elokuvasäätiö on jakanut vuosina 2018–2022 80 miljoonaa euroa tuotantotukia 127 tuotantoyhtiölle. Kokonaan kotimaisessa omistuksessa olevia vakiintuneita toimijoita ovat mm. Rabbit Fims Oy, Yellow Films Oy, Matila Röhr Productions MRP Oy sekä FireMonkey Oy. Suurimmat toimijat kuten Banijay-konserni ja Fremantle ovat suurten kansainvälisten ketjujen Suomen tytäryhtiöitä. Kansainvälisessä omistuksessa olevien tuotantoyhtiöiden rooli onkin merkittävä Suomen av-kentässä.

Osa av-alan yrityksistä ei tuota lainkaan sellaisia sisältöjä, joista yrityksen omistukseen jäisi oikeuksia. Nämä yritykset tarjoavat tuotannon eri vaiheisiin liittyviä palveluja kuten ennakosuunnittelua, tuotannon teknistä toteutusta tai jälkituotantoon ja efekteihin liittyviä palveluja. Merkittäviä tällaisia yrityksiä ovat tuotantopalveluita tarjoavat yritykset Angel Films Oy, Valofirma Oy sekä Film Service Finland Oy. Digitaalista osaamista tarjoavat taas mm. Troll VFX, Post Control ja Fireframe Oy. Av-kannustimen houkuttelemien ulkomaisten tuotantoyhtiöiden lisättyä ostojaan Suomesta yritykset ovat kasvaneet nopeasti. Kotimaisen kysynnän kasvettua samanaikaisesti joidenkin palveluiden, kuten studiotilojen osalta, on jo pulaa.

Av-sisältöjen jakelu ympäristö on edelleen nopean muutoksen kourissa. Suuret kansainväliset jakelualustat ovat kasvaneet volyymissaan ohi perinteisen elokuvateatterijakelun sekä lineaarisen tv:n esittämisen. Kansainväliset toimijat ovat myös aikaisempaa aktiivisempia panostamaan pienten markkinoiden sisältöjen tuotantoon, sillä kilpailu laadukkaasta sisällöstä on koventunut tarjonnan kasvaessa. Tämä luo paineita kotimaisille toimijoille olla osa kansainvälisesti jaeltavien sisältöjen tuotantoa. Kotimaiset jakelijat ovatkin yhä kasvavassa määrin rahoittamassa kansainväliseen jakeluun meneviä sisältöjä.

Kotimainen mainosmyynnillä rahoitettu media on keskeinen osa av-alan liiketoimintaa. Mainoseurojen liikkuminen uusia reittejä esim. sosiaalisen median alustoilla on merkittävä muutos koko av-alan toimintaympäristön taloudelle. Perinteisen sisältöjen rahoitus-, tuotanto- ja jakelutavan rinnalle on kasvanut uusi maailma jossa yksittäiset ihmiset tai ryhmät rakentavat omia medioitaan ja kanaviaan (influenssereit, vloggaajat jne.) ja hyödyntävät sosiaalisen median verkostoja ja algoritmeja sisältönsä levittämisessä. Rahavirtojen suunnan muutos luo isoja haasteita yritysten toiminnan pysymiselle kotimaisella pohjalla.

Kaupallisella tv-markkinalla toimii Suomessa tällä hetkellä 4 yhtiötä – MTV, Sanoma Media Finland, Warner Bros Discovery ja The Walt Disney Company Nordic. Nämä yhtiöt tarjoavat tällä hetkellä yhteensä 13 lineaarista maksutonta kaupallista tv-kanavaa suomalaisiin koteihin. Kotimaisen TV-mainosmarkkinan arvo oli vuonna 2022 yhteensä 254 miljoonaa euroa, josta lineaarisen TV:n osuus oli 221 miljoonaa euroa. Mainosrahoitteisten suoratoistopalveluiden (avod) ja muun instream videomainonnan osuus koko tv:n mainosmarkkinasta oli 32 miljoonaa euroa². Lisäksi kotimaiset kaupalliset televisiokanavat toimivat myös svod -markkinalla. Kotimaisen TV-mainosmarkkinan arvo ei sisällä svod-toimintaa.

Suomen kaupallisen tv:n kannattavuus on jo useita vuosia ollut haasteellista. Yhä suurempi osa jo valmiiksi pienen markkina-alueemme mainoseuroista valuu markkinalle tulleille kansainvälisille alustajateille. Lisäksi Suomen tv-markkina eroaa monista muista Euroopan maista, sillä täällä ei ole pienmaksuihin perustuvaa ns. minipay-TV:tä. Minipay-TV -mallissa kaupallinen tv saa lisätuloja kuluttajalta peritystä pienestä katselumaksusta. Suomessa kaupallinen lineaaritelevisio on käytännössä pelkän mainostulon varassa.

Kaupallisella televisiolla on Suomessa myös lainsäädännöllisiä haasteita ja epävarmuutta liittyen esim. kaapelijakelun tekijänoikeudelliseen arviointiin, mainonnan sääntelyyn sekä jakeluteknologian muutoksiin. Suomalaiset kaupalliset tv-yhtiöt kilpailevat kansainvälisten jättien kanssa erityisesti kotimaisella sisällöllä ja tilaavat suomalaisilta av-tuotantoyhtiöiltä valtavia määriä sisältöä vuosittain. Ne ovat siten erittäin merkittävä osa av-markkinan arvoverkkoa.

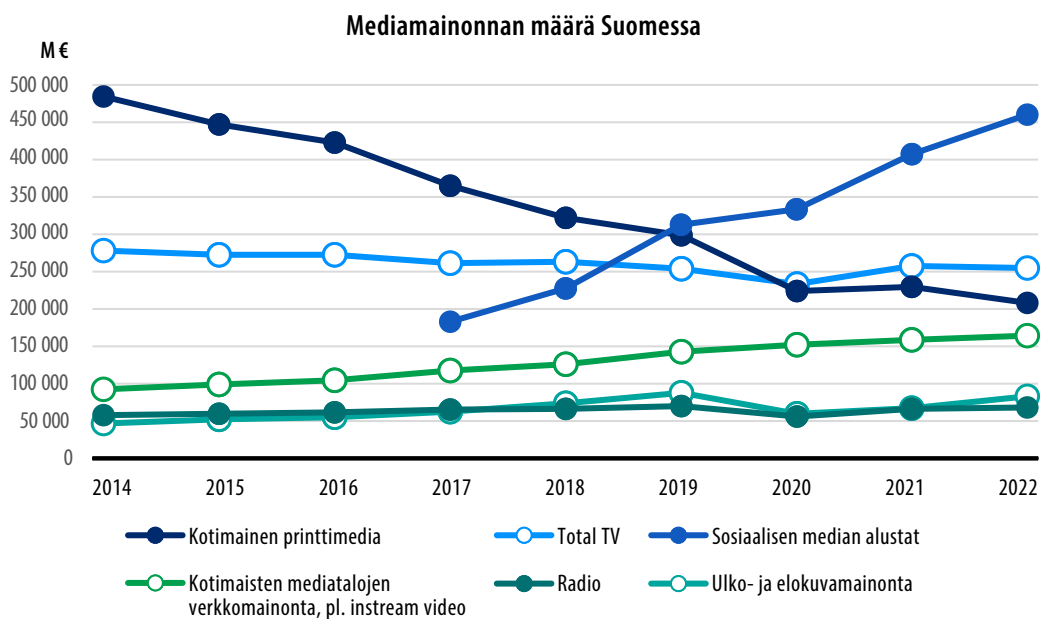
Ulkomaisessa omistuksessa olevat vapaasti katsottavat tv-kanavat Suomessa ovat Warner Bros. Discoveryn omistamat TV5, Kutonen, Friei ja TLC sekä Walt Disney Company Nordicin Star Channel ja National Geographic. Yhtiöiden omistamien kanavien ohjelmistot rakentuvat pääsääntöisesti ulkomaiselle sisällölle, mutta suurimpiin katsojalukuihin yltyvät näilläkin kanavilla kotimainen urheilu ja kotimaiset viihdetilaukset. WBD tilaa vuosittain noin

---

2 Muu instream videomainonta pitää sisällään mm. IL-TV:n ja muita Kantarille raportoitavia kotimaisia videopalveluita

150 tuntia viihdesisältöä ja satoja tuntia urheilua. Globaalina lineaari- ja streamingtoimijana yrityksellä on hallussaan rakenteet ja prosessit, joiden kautta suomalaisten viihdeformaattien ulkomaankauppaa on mahdollista edistää.

Kuvio 2. Mediamainonnan määrä Suomessa eri medioissa 2014–2022. Lähde: TNS Kantar Ad Intelligence 2014–2022 + IAB 2017–2022.

Yleisradio Oy on Suomen valtion omistama valtakunnallinen mediayhtiö, joka harjoittaa yleisradiotoimintaa. 99,98 prosenttia Yleisradiosta on valtion omistuksessa, muita osakkeenomistajia ovat muun muassa eräät media-alan yritykset. Yleisradion rahoitus muodostuu vuodesta 2013 alkaen yleisradioveron tuotoista.

Yle on Suomen suurin ja monipuolisin kulttuurimedia sekä kotimaisen kulttuurin tuottaja. Vuonna 2022 Yle työllisti 4 031 freelanceria ja vuoden 2022 lopussa yhtiössä oli 2 915 vakituista yleläistä. Yle tekee ja hankkii kotimaiselta luovalta alalta draamaa, lasten- ja nuortensisältöjä, asiaohjelmia, kulttuuria ja viihdettä sekä tuottaa uutis- ja urheilusisältöjä. Viime vuonna Yle osti sisältöjä ja niihin liittyviä palveluita yhteensä 98,3 miljoonalla eurolla (kotimaiset esitysoikeudet, musiikin esityskorvaukset, tekijänoikeuskorvaukset, ohjelmatoiminnan muut palvelut kuten mm. dubbaukset)

Suomen markkinassa toimii 16 suoratoistopalvelua eri liiketoiminamalleilla (F/A/H/SVOD), kilpaillen katsojien ajasta. Kotimaisten toimijoiden palveluiden lisäksi suomalaisen kuluttajan saatavilla on lukuisia kansainvälisiä suoratoistopalveluita: Netflix, Disney+, HBO Max, Amazon Prime Video, SkyShowtime, Apple TV+, BritBox, BBC Nordic+, YouTube, Rakuten TV.

Kotimaisten suoratoistopalveluiden (SVOD) markkinoilla on mukana myös kotimaiset kaupalliset tv-yhtiöt. Finnpanelin tutkimuksen mukaan kotimaisista palveluista tilaajamäärältään suurin on CMore, seuraavana tulevat Ruutu+ sekä Elisa Viihde Viaplay. Kotimaiset suoratoistopalvelut (Yle Areena, MTV-palvelu, C More Ruutu ja Ruutu+ sekä Elisa Viihde Viaplay) tavoittavat viikoittain kolmasosan suomalaisista. Koko Suomen svod-markkinan arvosta ei ole kerättyä tietoa.

Elisa Oyj on yksi merkittävimmistä kotimaisten draamasarjojen ja elokuvien rahoittajista. Elisa Viihteessä on katsottavissa yli 600 kotimaista elokuvaa ja Elisa on julkaissut yli 30 alkuperäissarjaa (vuosina 2015–2022), jotka se on tilannut kotimaisilta tuotantoyhtiöiltä. Elisa Viihde alkuperäissarjoja on myyty yli 70 maahan. Elisan laskennallinen kulttuurikädenjälki vuonna 2022 oli 43 miljoonaa euroa (sisältäen suorat sisältöostot pääasiassa kotimaisilta toimijoilta sekä tilitykset tuottajille, tekijöille ja tekijänoikeusjärjestöille).

MTV Oy on Suomen johtava kaupallinen tv-yhtiö ja suurin AV-sisältöjen tilaaja niin kotimaisen viihteen kuin draamankin osalta. MTV:n mediaperheeseen kuuluvat MTV Katsomo ja C More -suoratoistopalvelut, maksuttomat tv-kanavat MTV3, MTV Sub ja MTV Ava, ajankohtaiset uutiset monikanavaisesti välittävä MTV Uutiset sekä C Moren maksu-tv-kanavat. MTV on myös Suomen ainoa kaupallinen media, joka tuottaa päivittäin uutisia ja ajankohtaisohjelmia televisioon. MTV tuottaa vuosittain yli 50 kotimaista viihdeohjelmaa ja julkaisee runsaasti draamaohjelmia, esimerkiksi vuosina 2017–23 MTV on tilannut yhteensä 58 draaman alkuperäissarjaa. Suomen pitkäikäisintä päivittäisdraamaa, Salatut elämät -sarjaa, on tuotettu jo tuhansia jaksoja. C Moren Pohjoismaisen jakelun kautta suomalainen draama leviää naapurimaidemme rakentaen mielikuvaa suomalaisen av-alan kasvusta ja laadusta.

Kansainvälisten suoratoistopalveluiden (SVOD), kuten Netflixin, HBO:n ja Disney+:n, kasvu on ollut noin viimeisen 10 vuoden aikana räjähdysmäistä. Pelkästään EU:ssa tilattavien suoratoistopalvelujen tilaajamäärä kasvoi alle miljoonasta noin 140 miljoonaan

vuosien 2010–2020 aikana. Samana ajanjaksona suoratoistopalveluiden kokonaistuotto EU:ssa kasvoi arvioilta 11,6 miljardiin euroon alle 400 miljoonasta eurosta.³ Suoratoistopalveluiden suosion kasvaessa etenkin amerikkalaisomistuksessa olevat palvelut ovat saaneet merkittävän markkina-aseman Euroopassa.⁴

Av-markkinoilla kiristynyt kilpailu käyttäjistä on kasvattanut panostuksia palveluiden sisältöihin, jonka myötä myös kiinnostus eri kieli- ja kulttuurialueiden paikallisiin sisältöihin on kasvanut. Euroopan Audiovisuaalisen Observatorion mukaan eurooppalaiseen alkupe- räissisältöön investointiin 17,4 miljardia euroa vuonna 2021. Kansainväliset suoratoisto- palvelut vastasivat noin 16 prosentista kyseisistä investoinneista. Vaikka kansainvälisten suoratoistopalveluiden ohjelmistoissa on jonkin verran suomalaisia sarjoja ja elokuvia, eivät näiden palvelujen investoinnit suomalaisiin sisältöihin yllä kuitenkaan vielä lähel- lekään kotimaisten televisioyhtiöiden ja Elisa Viihteen tilaamien kotimaisten sisältöjen määrää.⁵

Suoratoistopalveluiden sisällölliset panostukset näkyvät myös Suomessa tilaajamäärien kasvuna. Finnpanelin mukaan Suomessa maksullisten suoratoistopalveluiden tilaajamäärä on tuplaantunut viidessä vuodessa. Suosituin suoratoistopalvelu on Netflix, jonka tilaa 30 prosenttia suomalaisista kotitalouksista. Muita merkittävän markkinaosuuden svod-toimi- joita ovat mm. HBO Max ja Disney+. Suoratoistopalvelujen sisällöt houkuttelevat etenkin nuorempia ikäpolvia varttuneemman väestön katsoessa enemmän lineaarista televisiota.

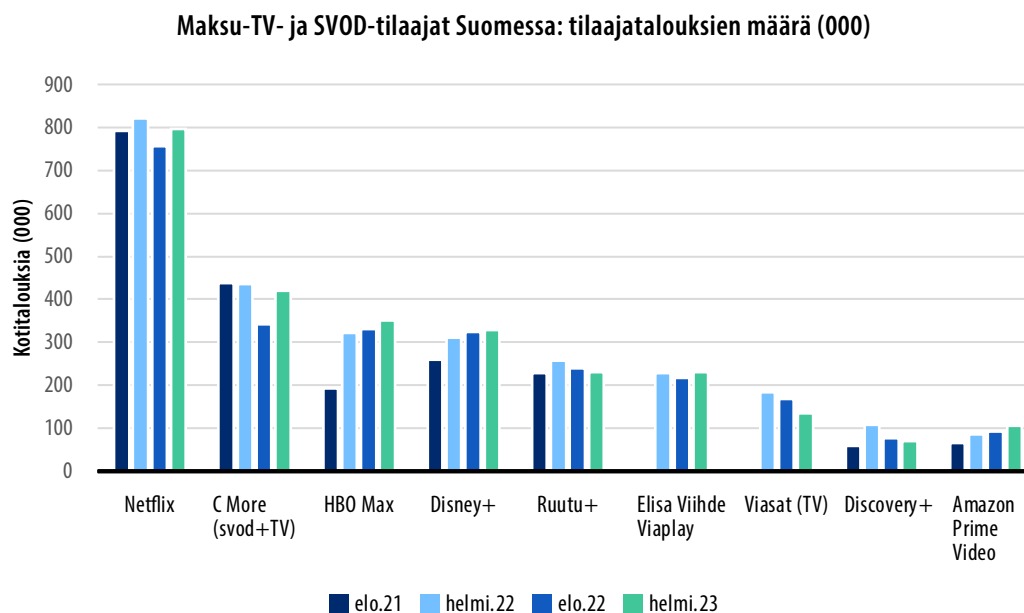
---

3 Euroopan Audiovisuaalinen Observatorio (2021). Trends in the VOD market in EU28.

4 Euroopan Audiovisuaalinen Observatorio (2023). Audiovisual media services in Europe – 2022 edition.

5 Keinonen & Vermilä (2023). Selvitys tilausohjelmalveluille asetettavan maksuvelvoitteen toteuttamisvaihtoehtojen mahdollisista vaikutuksista Suomessa. Opetus- ja kulttuuriministeriö Helsinki 2023

Kuvio 3. Maksu-tv ja suoratoistopalveluiden tilaajamäärät Suomessa 2021 – 2023. Lähde: Finnpanel TV-taloudet Suomessa tutkimus, kotitalouksia yht. 2 720 000, tv-talouksia 2 568 000

Suomessa toimii 184 elokuvateatteria 131 paikkakunnalla. Näissä elokuvateattereissa on yhteensä 371 valkokangasta. Suomen elokuvateattereissa esitetään vuosittain yli 600 elokuvaa. Elokuvissakäynti on edelleen Suomen suosituin kulttuurimuoto. (Lähde: Tilastokeskus, Ajankäyttötutkimus, Ajankäyttö 2020–2021). Vuonna 2022 elokuvissa käytiin yli 5,8 miljoonaa kertaa. Ennen koronaa elokuvakäynnit olivat viisi vuotta (2015–2019) yli 8 miljoonaa käyntiä vuodessa.

AV-sisältöihin liittyvä kansainvälinen liiketoiminta on monimuotoista. Ehkä helpoiten tunnistettavaa on kotimaisten sisältöjen esittäminen Suomen rajojen ulkopuolella ulkomaisen jakelijan toimesta. Vaikka kotimaisen elokuvan ja sittemmin myös muun muotoisen av-sisällön kansainväliseen jakeluun on panostettu jo vuosia esim. elokuvafestivaalien kautta saatavan näkyvyyden kautta, on kaupallinen menestys ollut pientä. Tunnetuimpia laajempaan jakeluun päässeitä teoksia ovat olleet Aki Kaurismäen ohjaamat elokuvat sekä Juho Kuosmasen että Jalmari Helanderin elokuvat.

Toinen, yhä merkittävämmäksi kasvanut muoto on ulkomaisen rahoituksen sijoittaminen kotimaisten sisältöjen valmistamiseen eli tuotantoon. Tämänkin kehityksen mahdollistamiseksi on panostettu paljon vuosien varrella. Keskeistä on tuotantoyhtiöiden hyvät verkostot ulkomaisiin kollega-yhtiöihin sekä rahoittajakentän hyvä tuntemus. Kansainvälisen rahoituksen käyttämiseen liittyy aina osittainen hyödyntämisoikeuksista luopuminen.

Malleja ja jakosuhteita on runsaasti ja niihin liittyvä osaaminen onkin keskeistä oikeuksien synnyttäjän näkökulmasta. Kansainväliset yhteistuotannot ovat kuitenkin keskeinen tapa olla osa globaalia av-sisältöjen markkinaa.

Av-kannustimen myötä tuotantopalvelujen osto Suomesta on lisääntynyt merkittävästi. Tämä on mahdollistanut laadukkaiden tuotannon valmisteluun, toteutukseen ja jälkityöstöön tarvittavien palveluyritysten nopean kasvun. Samat palvelut ovat myös kotimaisien tuotantojen käytössä, joten erilaisten prosessien osaaminen ja tehokkuus on kasvanut koko toimialalla. Samalla myös osaamisen taso ja osaamisvaatimukset ovat kasvaneet.

Vuonna 2022 av-kannustimen avulla Suomeen tuli lähes 60 milj. € ulkomaista rahoitusta, osin osatuotantorahoituksena (n. 18 milj. €) ja osin palveluiden ostoina (n. 40 milj. €). Muuta kautta tulevien rahoitusten tai ulkomaille myytyjen esitysoikeuksien tuloista ei ole olemassa seurantaa.

Ohjelmille ja teoksille on keskeistä löytää jakelukanava katsojat tavoittaakseen. Jokaisen sisällön keskeinen rooli liiketoiminnassa on joko houkutella kuluttajia maksaman katsomisesta tai houkutella niin paljon katsojia, että ohjelman kyljessä kannattaa myydä mainosai-
kaa. Suuri haaste av-sisältöjen kansainvälistymisen kannalta on tunnistaa ne toivottavat mallit ja rahoitusrakenteet, joiden kautta sen toivotaan tapahtuvan. Menestys kotimarkkinoilla on myös edellytys kansainväliseen jakeluun pääsemiselle, oli sitten kysymys valmista teoksesta, ohjelmasta, käsikirjoituksesta tai konseptista. Eri välineillä saadaan aikaiseksi erilaisia tuloksia ja sen vuoksi keskustelu tavoiteltavista tuloksista on tärkeää.

4 Av-alan Kasvusoimus

Suomi tekee aktiivisesti työtä ollakseen yksi maailman parhaita paikkoja tehdä av-alan yritystoimintaa kannattavasti ja kestävästi yhdessä huippuosaajien kanssa

4.1 Av-alan kehittämisen tavoitteet:

A. Liiketoiminnan kehittäminen, kasvu ja kansainvälistyminen

Suomi on av-alan globaalin murroksen voittaja – infra ja toimintaympäristö tukevat alan yritysten kasvua ja kehitystä

Av-alan liiketoiminta voi perustua erilaisiin liiketoimintamalleihin. Keskeisiä elementtejä ovat mm. IP:n kehittäminen, sisällön tuottaminen teokseksi tai ohjelmaksi, formaattien kehittäminen, jakelun eri toiminnot, IP:n jälleenmyynti tai palveluiden tuottaminen teosten ja ohjelmien tuotantoon. Usein yritykset ovat keskittyneet joko IP:n kehittämiseen tai toisaalta palveluiden tuotantoon. Näillä kaikilla liiketoimintamalleilla on kasvupotentiaalia, mutta IP:n omistus mahdollistaa myös skaalautuvia tulovirtoja

Yhdessä mallissa keskeistä on tekijänoikeuden ja/tai teollisoikeuksien suojaama teos, jolla on vähintään jakelija/levittäjä. Sen ympärille rakentuvat aineettomat oikeudet sekä brändiarvo, jotka ovat varsinaisen liiketoiminnan perusta. Arvo ei rajoitu yksittäiseen teokseen ja siitä tehtyjen kopioiden myymiseen, vaan teos ja siihen liittyvä tekijänoikeudet ovat osa aineettomien oikeuksien portfoliota, jonka varaan voidaan rakentaa erilaista liiketoimintaa ja arvoverkkoja jalostamalla ja muuntamalla aineettomia oikeuksia (IP:tä) ja sen oheistuotteita ja palveluita.

Toisessa mallissa av-tuotanto on taltiointia jakelukanavaa varten eikä tuotantoon sisälly tuottajalle jääviä aineettomia oikeuksia. Jakelija maksaa taltioinnista ja jaettavan sisällön oikeudet ovat jakelijalla. Jakelijan liiketoiminta perustuu taas joko suoraan katsojalta saatuu maksuun tai mainostajilta saatuu korvaukseen katsojan tavoittamisesta katsojasta kerättyä dataa hyödyntämällä.

Alustatalous muokkaa arverkkoja, työnjako yritysten kesken sekä toimijoiden roolit ovat mullistuneet lyhyessä ajassa. Nopeimmin kasvavat liikevaihdon lähteet länsimaissa ovat suoratoisto ja mainonta internetissä. Sosiaalisen median alustat keräävät kuluttajien huomiota ja niillä elää oma yritysten ja freelance sisällöntuottaja-taloutensa, johon kietoutuu oma natiivimarkkinoinnin ja sponsoroinnin verkostonsa. Perinteinen lineaarisen television mainosmyynti on vaikeuksissa ja entistä suuremman osan mainostuloista keräävät kansainväliset alustat kehittyneempää asiakasdataa vastaan. Tällä on keskeinen vaikutus kotimaisen sisällön tuotannon rahoitusmahdollisuuksiin.

Alueellisten jakelijoiden rooli portinvartijoina on kadonnut. Esim. pelialan yritykset myyvät tuotteitaan suoraan sovelluskaupoissa ja saavat suurimman osuuden pelin hinnasta itselleen, kun taas musiikin alalla jakelu tapahtuu yhä enemmän muutaman globaalin alustan kautta ja tuottoja, joiden määräytyminen ei aina ole selkeätä, on jakamassa alustan ja artistin lisäksi usein muita arverkon toimijoita kuten tuottaja ja levy-yhtiö. Myös av-sisältöjen arverkot ja ansainnan jako muuttuvat.

Yksi keskeisistä haasteista on tunnistaa tekijänoikeuksiin perustuvan liiketoiminnan strategiat oikeuksista syntyvien tulojen hallitsemiseen. Kun sisältöjen kaupallistaminen ja jakelu tapahtuvat globaalien teknologiajättien kautta on haastavaa rajata ja ohjata sitä miten kansalliset tavoitteet erilaisten sisältöjen osalta toteutuvat. Jo nyt teknologiajätit määrittelevät journalististen ja muiden av-sisältöjen kulutusta ja omistavat siitä syntyvää asiakkaiden dataa asettumalla näin koko ekosysteemin keskiöön.

Suuri murros on myös mahdollisuus. Elämysten taloudellinen merkitys kasvaa, kun niiden saatavuus on yhä helpompaa ja tarjonta personoidumpaa. Toimintatapojen muutoksella on myös laajempi taloudellisen kasvun vaikutus. Digitaalisissa ympäristöissä yhdistyvät yksittäiset teokset, toimitettu media ja laajemmin kaikki kaupallinen viestintä yritysten ja asiakkaiden keskuudessa. Toimivat rakenteet ja korkeatasoinen osaaminen ovat myös kansallinen voimavara ja kilpailuetu kaikkien toimialojen globaalissa kilpailussa asiakkaiden huomiosta ja valinnoista.

Tarvitaan laajaa ymmärrystä meneillään olevasta ekosysteemien kehityksestä sekä toimintaympäristön ja arverkkojen muutoksista, jotta yritykset arverkon kaikissa osissa voivat kehittää omaa toimintaansa kohti uudistuvaa digitaalista maailmaa. Samalla voidaan vaikuttaa siihen mihin arvo ketjussa tuloutuu.

Tavoite: Suomi on kansainvälisen tason av-sisältöjen suunnannäyttävä. Suomalaisuus on kilpailuetu. Av-alan koko toimiala kattaen sisältöjen tuotannon eri toimijat sekä jakelijat tunnistavat arverkon toimintatavat ja muutokset ja osaavat kehittää omaa liiketoimintansa sen mukaisesti.

Toimenpide: Av-alan arvoverkkoon kuuluvat toimijat ylläpitävät organisoitua dialogia toimintaympäristön uudistumisesta ja sen tuomista toimintatapojen muutoksista. Julkisen sektorin edustajat osallistuvat keskusteluun ja osaltaan tukevat kehitystä kohti kestäväää kasvua. Vastuu: Yritykset, BF, TEM, SES, OKM, LVM ja APFI ry

Toimiva markkina – kasvun ja kansainvälistymisen edellytys

Kotimaisen markkinan toimivuudella ja kotimaisten toimijoiden säilymisellä on vahvoina on keskeinen merkitys kotimaisten sisältöjen kansainvälistymiselle. Yritysten toimintatapojen ja verkostojen on oltava kansainvälistä tasoa. Kun myynti- ja jakelukanavat ovat nykyään pääosin digitaalisessa ympäristössä, markkinat ovat kasvaneet ja ovat toisaalta myös kaikkien toimijoiden saavutettavissa. Kotimaisen menestyksen rooli on kuitenkin merkittävä pohja myös kansainväliselle menestykselle.

Ekosysteemien ja verkostojen muutosten tunnistaminen on keskeistä yritysten liiketoiminnan kehittämiseksi. Yritykset tarvitsevat enemmän vahvaa liiketoiminnan ja kansainvälistymisen osaamista, samoin toimivia kansainvälisiä verkostoja ottaakseen paikkansa uudessa globaalissa toimintaympäristössä. Kotimaiseen yrityskenttään tarvitaan enemmän vahvoja toimijoita, joilla on osaamista ja resursseja IP-aihioiden kehittämiseen skaalautuviksi kaupallisiksi tuotteiksi sekä kansainvälisen rahoituskokonaisuuden rakentamiseksi.

Av-alan arvoverkon toiminnalle jakelijoiden terve talous on keskeistä. Kotimaisessa jakelussa toimijoita ja samalla tuotantojen rahoittajia / tuotantoyhtiöiden asiakkaita ovat elokuvateatterilevittäjät ja välillisesti elokuvateatterit, maksulliset tilausohjelmalvelut (SVOD) sekä lineaarinen tv. Näiden taloudellisella menestymisellä on jatkossa keskeinen rooli av-alan tuotantojen rahoituksessa ja markkinoille pääsyssä.

Aineeton omaisuus on yhä useammin yhden tuotteen sijasta konsepti, jolla on monenlaisia kaupallistamisen mahdollisuuksia ja ketjuvaikutuksia. Nostamalla esiin eri toimialojen kokemuksia ja strategioita siitä, miten IP voidaan pitää ja tulouttaa Suomessa tai muuten huolehtia siitä, edistetään kotimaisen ekosysteemin kasvua ja hyvinvointia.

Tavoite: Toimivan markkinan edellytyksiä ovat mm. tasapaino erilaisten tuotteiden ja palveluiden tarjonnassa sekä niiden käyttöön oikeuttavien sopimusten toimivuus. Kotimarkkinan toimijat pyrkivät liiketoiminnassaan huomioimaan toimivan markkinan edellytykset kansainvälisen kasvun mahdollistamiseksi.

Toimenpide: Av-alan arvoverkkoon kuuluvat toimijat ylläpitävät keskinäistä dialogia toimintaympäristön ja arvoverkkojen uudistumisesta ja sen tuomista toimintatapojen ja liiketoimintamallien muutoksista. Julkisen sektorin edustajat osallistuvat keskusteluun ja osaltaan tukevat kehitystä kohti kestäväää kasvua. Vastuu: Yritykset, BF, TEM, SES, OKM, LVM ja APFI ry

Av-alan rahoituksen sääntely⁶

Julkista rahoitusta ohjaa EU:n valtionapujen sääntelyviitekehys sekä kansallinen lainsäädäntö. [Valtionavustuslaki](#) (688/2001) on harkinnanvaraisia valtionavustuksia koskeva yleislaki. Valtionavustuksella tarkoitetaan valtionavustuslain 1 §:n 1 momentin mukaan tuenluonteista rahoitusta tietyn toiminnan tai hankkeen avustamiseksi. Valtionavustuslakia sovelletaan valtionavustukseen, joka myönnetään valtion talousarvioon otetusta määrärahasta tai talousarvion ulkopuolella olevan valtion rahaston varoista. Suomen elokuvasäätiö ja Business Finland noudattavat valtionavustuslakia myöntäessään harkinnanvaraista tukea mm. av-teosten tuotantoon ja muuhun tutkimus- ja innovaatiotoimintaan.

Valtionapujen myöntämisen ja tukiohjelmien suhteen on rajattu, että EU:n alueella yritystuet, jotka vaikuttavat markkinoiden normaaliin toimintaan ovat lähtökohtaisesti kiellettyjä. Asiaan on tehty lievennyksiä vähämerkityksellisten (*de minimis*) tukien⁷ osalta, sekä erillisellä ryhmäpoikkeusasetuksella, joka koskee kulttuuriperintö- ja av-tuotantotoimintaan sekä tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaan (TKI-toiminta) myönnettäviä valtionapuja (EU) N:o 651/2014. Tämä sitoo erityisesti yritystueksi luettuja avustuksia myöntävien Business Finlandin, Suomen elokuvasäätiön sekä ELY-keskusten toimintaa.

EU:n valtionapuviitekehysten ja kotimaisen asetuksen perusteella yritystukia voidaan myöntää tutkimus ja kehittämistoimintaan, sillä rajauksella, että TKI-toiminta ei sisällä alan normaalia toimintaa, vaikka se yksittäiselle yritykselle olisi uutta.

Tähän perustuu, että yksittäinen tuotanto tai teos ei ole itsessään ryhmäpoikkeusasetuksen tarkoittamaa TKI-toimintaa. Av-alalla tämä tarkoittaa, että tarinaa, käsikirjoitusta ja uuden teoksen tuotantoa ei pidetä TKI-toimintana. Sen sijaan monistettavan ja eri tuotannoissa käytettävän kehitysympäristön ja siihen liittyvien esim. mikromaksualustojen tms. kehittäminen voi olla tukikelpoista TKI-toimintaa. Audiovisuaalisissa ja muissa tuotannoissa tämä tarkoittaa käytännössä, että esimerkiksi studio- ja tuotantotekniikan

6 Selvitys julkisten rahoitusinstrumenttien toimivuudesta erityisesti monistettaviin sisältöihin perustuvaan liiketoimintaan keskittyvien yritysten rahoittamisessa, 4Front Oy

7 Vähämerkityksellinen (*de minimis*) tuki tarkoittaa, että tukea voidaan myöntää kansallisessa lainsäädännössä määritellyin ehdoin, kumulatiivisesti enintään 200 000 kolmen verovuoden aikana.

laitteiden, ohjelmistojen tai muiden useissa tuotannoissa käytettävien välineiden, prosessien, palveluiden, jakelualustojen tms. kehittäminen osana jotakin tuotantoa voisi harkinnan mukaan olla tukikelpoista TKI-toimintaa.

Myös Suomen elokuvasäätiön myöntämä tuotantotuki ja Business Finlandin hallinnoima av-tuotantokannustin kuuluvat yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen piiriin. Sen 54 artiklassa määritellään ehdot, joiden puitteissa on mahdollista myöntää tukea audiovisuaalisille tuotannoille ilman tukiohjelmien etukäteishyväksyttämistä komissiolla. Ryhmäpoikkeusasetuksessa määritellään, että tukikelpoisen TKI-toiminnan lisäksi tukikelpoista on kulttuurituotteen määritelmän täyttävä av-tuotanto. Kunkin jäsenvaltion on luotava tehokkaat menettelyt kulttuurituotteen määrittelemiseksi. Tukikelpoisena av-kulttuurituotteena pidetään [valtion rahoituksesta elokuvakulttuurin edistämiseen annetun lain \(1174/2018\)](#) 6 pykälän mukaan elokuvaa ja muuta kuvaohjelmaa, kun:

1. se muodostaa taiteellisen kokonaisuuden;
2. sen sisältö perustuu kulttuuriarvoihin, joiden alkuperä on kulttuuri-identiteetissä; ja
3. siihen sisältyy merkittävä luovien tekijöiden ja esittävien taiteilijoiden panos ja kun heille maksettavien palkkojen ja palkkioiden osuus tuotantokustannuksista on merkittävä.

Elokuvan lisäksi kuvaohjelmaksi voidaan katsoa esimerkiksi televisiosarja. Videopelit on nimenomaisesti rajattu tuen ulkopuolelle yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen johtolauseissa. Työryhmässä on herättänyt keskustelua erityisesti kulttuurituotteen määritelmä ja siihen liittyen erityisesti taiteellisen kokonaisuuden ja kulttuuriarvoihin perustuvan sisällön tulkinta. Nykyisen tulkinnan mukaan käsikirjoitettu viihdeohjelma tai dokumenttisarjaa lähellä oleva seurantareality eivät ole kulttuuria. Toimialan toimijoilla on eriäviä näkemyksiä tästä tulkinnasta. Näiden osalta keskustelu jatkuu.

EU-tasoisien ja kansallisten lainsäädännön lisäksi TEM-konsernin virastoja ja rahoituslaitoksia sitoo sopimusohjaus ja tietyt yleisperiaatteet. Keskeinen peruseriaate on, että rahoitettavan liiketoiminnan tulee olla taloudellisesti kannattavaa ja tähdätä nettopositiiviseen (taloudelliseen, työllisyys-, tuottavuus-, ja muuhun yhteiskunnalliseen) vaikutukseen. Lisäksi lainsäädäntö erikseen säätelee esimerkiksi vaikeuksissa olevan yrityksen tunnusmerkkejä, jotka rajoittavat tukien myöntämistä.⁸ Käytännön rajoitteita

---

8 TEM, 2015. Vaikeuksissa olevan yrityksen tukemisen rajoitukset ja määritelmä EU:n valtiontukisäännöissä, Työelämä- ja markkinaosasto, Muistio 4.11.2015

virastojen rahoitustoimintaan luovat kansalliset elinkeinopoliittiset valinnat ja painotukset, ja niihin perustuva sopimusohjaus ja hallintoneuvostojen toiminta, sekä rahoituksen myöntövaltuudet.

Lainsäädäntökehys voi myös avata uusia mahdollisuuksia AV-tuotannon rahoituspohjan laajentamiselle. Tästä esimerkkinä AVMS-direktiivin 13 artiklan 2 pykälä, jonka mukaan jäsenmaat voivat velvoittaa lainkäyttövaltaansa kuuluvat mediapalvelujen tarjoajat osallistumaan eurooppalaisten teosten tuotannon rahoitukseen. Tämä velvoite voi koskea myös muihin jäsenvaltoihin sijoittautuneita mediapalvelujen tarjoajia, jos niiden kohdeyleisöt sijaitsevat kyseisen jäsenmaan alueella.

Osallistuminen voidaan toteuttaa suorina investointeina audiovisuaalisiin sisältöihin, maksuvelvoitteena tai hybridimallina, jossa yhdistyvät suorat investoinnit sekä maksuvelvoite. OKM:n ja LVM:n työryhmä pohti [raportissaan](#) eri mallien toteuttamismahdollisuuksia ja vaikutuksia. [Taustaselvityksestä](#) käy ilmi, että kaikilla toteuttamisvaihtoehdoilla voi olla sekä kotimaisen av-alan orgaanista kasvua edistäviä että sitä estäviä tai hidastavia vaikutuksia. Vaikutukset kohdistuvat eri tavoin eri toimijoihin ja voivat olla osin ennakoimattomia. Suomessa ei ole vielä tehty päätöstä investointi- ja/tai maksuvelvoitteen käyttöönotosta.

Artiklan tarkoituksena on parantaa kotimaisen av-tuotannon asemaa, mutta sen voimaansaattaminen voi mahdollisesti myös huonontaa av-markkinan tilannetta. Kun kansainväliset sisältöjätit investoivat kotimaisiin tuotantoihin, nämä kilpailevat kotimaisten tv-toimijoiden kanssa sekä tekijöistä että katsojista. Jo nyt pula osaavista tekijöistä on Suomen av-alalla näkyvä. Kilpailu kotimaisen sisällön markkinoilla kiristyisi entisestään.

Maksu-vaihtoehdossa suoratoistopalveluntarjoajien tulisi maksaa veron kaltainen osuus liikevaihdostaan, joka kohdennettaisiin kotimaisiin av-tuotantoihin. Tähänkin vaihtoehtoon sisältyy haasteita. Kaupalliset kotimaiset suoratoistopalvelun tarjoajat toimivat jo erittäin kilpaillulla markkinalla. Jos yritysten pitäisi maksaa veronkaltainen maksu lopputulemana voisi olla, että kotimaiset toimijat vetäytyisivät kokonaan markkinalta.

Maksu-vaihtoehdossa haasteena on myös se, miten ja kenen toimesta kerätyt varat saadaan jaettua oikeudenmukaisesti ja tehokkaasti, suomalaista kulttuuria edistäen. Yleisesti järjestelmään liittyisi paljon avoimena olevia kysymyksiä. Esimerkiksi tuen ehtojen määrittelyjen tulisi olla tarkkoja: minkälainen sisältö katsottaisiin kotimaiseksi av-tuotannoksi ja minkälaiset tahot voisivat hakea rahoitusta.

Mikäli AVMS-direktiivin mahdollistama investointivelvoite esitettäisiin Suomessa käyttöön otettavaksi, tulisi saatavilla olla tarkempaa arviota mm. velvoitteen taloudellisista ja työllisyysvaikutuksista. Tarkat tiedot esim. eri yhtiöiden investoinneista tuotantoihin ovat liikesalaisuuden piiriin kuuluvaa informaatiota, mutta jossain muodossa säännöllisesti tietoa olisi hyvä olla saatavilla faktapohjaisten päätösten tekemiseksi.

Tavoite: Tutkitaan AVMS-direktiivin mukaisen investointivelvoitteen toteuttamista Suomessa siten, ettei sillä ole negatiivisia vaikutuksia kotimaisen arvoverkon yritysten liiketoimintaan.

Toimenpide 1: Seurataan direktiivin toimeenpanon kehitystä muissa maissa. AV-toimialan kaikki toimijat jatkavat yhteistyötä löytääkseen mallin jolla AVMS-direktiivin toimeenpano voidaan toteuttaa tavalla, jolla se toimii koko av-alan hyväksi markkinaehtoisessa toimintaympäristössä.

Av-liiketoiminnan julkisten rahoitusinstrumenttien kehittäminen kasvaa tukeviksi

Työryhmän työtä on taustoittanut työ- ja elinkeinoministeriön tilaama selvitys julkisten rahoitusinstrumenttien toimivuudesta erityisesti monistettaviin sisältöihin perustuvaan liiketoimintaan keskittyvien yritysten rahoittamisessa. Selvityksessä tarkastellaan työ- ja elinkeinoministeriön alaisuudessa toimivien organisaatioiden tarjoamia rahoituspalveluita (Business Finlandin, ELY-keskusten ja Finnveran rahoituspalvelut sekä julkiset pääomasijoitukset). Selvitys toteutettiin lokakuun 2022 ja tammikuun 2023 välisenä aikana ja toteutuksesta vastasi 4FRONT Oy.

Selvityksen keskeisinä johtopäätöksinä todetaan, että rahoitusinstrumentteja on tarjolla kattavasti, mutta instrumenttien yhteensovittamisessa on parannettavaa. Av-tuotantojen rahoitus muodostuu useista eri lähteistä ja kokonaisrahoituksen rakentaminen on haastavaa ja edellyttää vahvaa rahoitusaosaamista sekä alan yritysten että rahoittajien keskuudessa. Rahoituksen tulee ensisijaisesti perustua markkinavetoiseen rahoitukseen, jota julkinen rahoitus voi soveltuvin osin täydentää. Alan toimijoilla sekä julkisilla rahoittajilla on hyvin vaihtelevasti tietoa ja osaamista toisen osapuolen tarjoamasta, toiminnan viitekehystä, rajoituksista, ja kannusteista, ja siksi myös varsin erilaisia odotuksia rahoituspalveluille ja yritysten hankkeille.

Selvitys nostaa esiin perinteisten tukien lisäksi vaikuttavuussijoittamisen tai -investoimisen toimintamallit. Käytännössä vaikuttavuusinvestoimisen kattotermin alle lukeutuu useita erilaisia toimintamalleja. Yksi mahdollinen malli luoville aloille voisi olla Ilmastorahaston kaltainen vaikuttavuussijoittamisen malli, jossa rahoittaja olisi valmis kantamaan suurempaa riskiä tai valmis tyytymään matalimpiin tuotto-odotuksiin, jos rahoitettava hanke edistää jotain yhteiskunnallista tavoitetta.

Toinen mahdollinen malli voisi olla ns. tulosperusteinen rahoitussopimus (usein tunnettu nimellä SIB, englannista social impact bond), jota on sovellettu Suomessa esimerkiksi työllisyshankkeisiin. Tulosperusteinen rahoitussopimus on yleisnimi julkisten hankintojen toimintamallille, jossa vaihtelevin ehdoin hankitaan palveluja ja niistä maksetaan tuottajalle korvaus ennalta sovituin kriteerein määritellyn vaikuttavuuden mukaan. Tulosperusteisten hankintojen malli voisi olla sovellettavissa esimerkiksi aikaisen vaiheen aiheiden kehittämiseen

AV-alalla valtaosa rahoituksen tarpeesta koskee tuotantoa sekä siihen liittyviä operatiivisia kustannuksia. Kehittämismenot kohdistuvat uusien sisältöjen ja konseptien luomiseen. Varsinaista innovaatiotoimintaa on vähän. Alan erityispiirteenä voidaan nähdä, ettei tuloksentekokyky korreloidu henkilöstömäärään, vaan monet jopa yhden henkilön yritykset voivat olla hyvin kannattavia. Tyypillistä alalle on myös tuotantojen kustannusten ja tuotantojen allokoituminen eri vuosille sekä joillakin toimijoilla erilaisten tukien suuri merkitys tuotantojen rahoittamisessa.⁹

TEM:n alaisista tuki-instrumenteista hyödynnetyimpiä ovat Business Finlandin av-tuotantokannustin ja Finnveran takaukset ja lainat. Tämän lisäksi Suomen Teollisuussijoitus (Tesi) on tehnyt kaksi rahastosijoitusta av-alan rahastoihin. Tärkeä panos kassavirran varmistamiseksi varsinkin konseptointivaiheessa tulee yrityksen omasta taseesta ja toisaalta pankkien lainoista ja siltarahoituksesta. Av-kannustin on kuitenkin luonut yrityksille merkittävän uuden kasvumahdollisuuden.

Av-kannustimen avulla vauhditetaan audiovisuaalisen tuotannon vientituloja, ulkomaisia palveluostoja, investointeja toimintaympäristön kehittämiseen, alan yritystoiminnan kasvua, työllisyyttä, vientiä ja kansainvälistymistä. Samalla pyritään houkuttelemaan ulkomaisia tuotantoyhtiöitä toteuttamaan tuotantoja Suomessa ja edistämään kotimaisia kansainvälisesti rahoitettuja hankkeita. Kannustimen jatkuvuus ja rahoituksen ennakoitavuus ovat tärkeitä kansainvälisten toimijoiden houkuttelemiselle Suomeen.

Kannustin on osa av-tuotantojen rahoitusta, rahoitusprosessit ovat pitkiä ja monivuotisissa hankkeissa rahoitusvälineen on oltava luotettava. Kannustimen avulla av-palvelujen osaaminen kehittyy kansainväliselle tasolle ja mahdollistaa jatkossa suurempien palveluostojen tekemisen Suomesta sekä erityisesti laadukkaan kotimaisen av-osaamisen hyödyntämisen kaikilla toimialoilla erityisesti erilaisissa digitaalisissa ratkaisuissa.

9 Business Finland: <https://app.powerbi.com/view?r=eyJrljoiNjc4YzJkNzgtND-diZi00ZTM1LWEzMjltZjcwZTRmODUwY2ZklwidCl6ljdjOTRhMjQ4LWVjZjltNDFiNi05Yj-QyLTkyMzY1MTEExNGlwNCIsImMiOjh9>

Av-kannustimella rahoitetut kotimaiset tuotannot ovat tuoneet Suomeen vuonna 2022 ulkomaista rahoitusta n. 18 milj. euroa ja kansainväliset tuotannot yhteensä noin 40 milj. euroa eli yhteensä n. 58 milj. euroa. Av-kannustimeen käytettiin tänä aikana 20 milj. €. Vuodesta 2017 myönnetty av-kannustin on kasvattanut vuosittain ulkomaisen rahoituksen houkuttelua Suomeen. Nyt jo yli puolet myöntövaltuudesta kohdistuu ulkomaisiin tuotantoihin. Av-alan liikevaihto on kasvanut kannustimen myötä viidessä vuodessa 48 %.

OKM selvitti elokuvatuotantoihin kohdistuvien julkisten tukien vaikutuksia vuonna 2018. [Selvityksen](#) mukaan tuotantotuki oli sen hetkisen suomalaisen elokuvatuotannon ja siihen perustuvan elokuva-alan liiketoiminnan elinehto. Tuki kattaa merkittävän osan elokuvatuotantojen budjetista ja mahdollistaa kannattavan tuotannon toteuttamisen. Lisäksi se mahdollistaa muun markkinaehtoisen rahoituksen saamisen elokuville sekä edistää tuotantoyhtiöiden omia panostuksia ja riskinottoa tuotantoihin.

Tuotantotuki on edistänyt ja ohjannut keskeisesti elokuva-alan ja laajemmin audiovisuaalisen alan kehitystä Suomessa. Ilman tuotantotukea suomalainen elokuvatuotanto olisi nykyistä selvästi vähäisempää ja jäljelle jäävien yhtiöiden toiminta painottuisi vahvemmin kansainvälisille markkinoille. Suomen elokuvasäätiön tukemien tuotantojen ulkomailta keräämä rahoitus on viimeisten vuosien aikana ollut 10–15 miljoonaa euroa vuodessa. Vientituloista ei ole tarkkaa tilastoa, mutta nekin ovat nykyisin vuositasolla miljoonaluokassa

Tavoite: Tuotantoyritysten käytössä on osuvia rahoitusinstrumentteja kasvun rahoittamiseen. Av-alan rahoitusympäristö on toimiva ja kotimainen julkinen rahoitus täydentää markkinaehtoista rahoitusta yhteiskunnan tavoitteiden mukaisesti. Vakiinnutetaan av-kannustin rahoitusvälineenä. Suomen elokuvasäätiön rahoitus nostetaan pohjoismaiselle tasolle, jolloin myös kotimaisen tv-draaman tuotannon rahoittaminen on mahdollista.

Toimenpide 1: Vahvistetaan yksityisen ja julkisen sektorin rahoittajayhteistyötä Suomessa jatkuvan dialogin kautta. TEM-konsernin rahoituspalvelut toimivat yhdessä yksityisten rahoittajien, säätiöiden, rahastojen, AVEK:n, alueellisten kehitysyritysten, yms. kanssa rahoituspalveluiden kehittämiseksi. Toteutetaan kohdennettua viestintää rahoitus- sekä muista palveluista ja kehitetään asiantuntevaa neuvontaa. Vastuu: TEM, BF, Finnvera, ELY-keskukset ja OKM.

Toimenpide 2: Tehostetaan Finnveran lainojen ja takausten hyödyntämistä. Rahoituksen hyödyntämistä tehostetaan lisäämällä vuoropuhelua Finnveran ja alan toimijoiden kanssa. Vastuu: Yritykset, Finnvera, yhdessä alan toimijoiden (Apfi ry) ja verkostojen (esim. Creative Finland) kanssa

Innovaatiotoiminta ja uudistuminen

Av-tuotantojen prosessien teollistuminen, tuotantojen paremman hallinnan kautta saavutettu tuottavuuden kasvu sekä tiedon ja oikeuksien hallinnan yksinkertaistaminen lisäävät mahdollisuuksia uusiin ansaintamalleihin. Kehitys on nopeaa kaikkien monistettavien sisältöjen digitaalisen jakelun alueella ja sillä on erityisesti vaikutusta raha- ja datavirtojen reitteihin. Sosiaalinen media on kahmaissut ison osan mainostuloista, joilla toimialan kehitystä on perinteisesti rahoitettu. Tämä vauhdittaa tarvetta uudistumiseen erityisesti uudenlaisen rahoituspohjan luomiseksi.

Aikaisempi sisältö- ja teoskeskeinen ajattelu on kasvanut datan myymisen painopisteen kasvettua liiketoimintalähtöiseksi toiminnaksi, jossa myös innovaatiotoiminnalla, kokeiluilla ja pilotoinneilla on keskeinen merkitys yrityksille. Pohja tällaiseen toimintaan on vielä ohut. Tyypillisesti käsikirjoituksen tai ohjelmaformaatin laatiminen on ollut tärkein yritysten liiketoimintaa kasvattava uusi tuote. Tällaisen toiminnan rahoittaminen innovaatiotoimintana on kuitenkin EU-lainsäädännön puitteissa mahdotonta, sillä kyseessä on osa yrityksen perustoimintaa. Toimialan kasvun kannalta on keskeistä tunnistaa ja käynnistää sellainen innovaatiotoiminta jolla yritysten liiketoiminta kasvaa.

Uusien käsikirjoitusten ja ohjelmaformaattien luomiseen liittyvä kasvu on kuitenkin tärkeä tavoite koko av-alan ekosysteemin kannalta. Ohjelmaformaattien kehittämisen osia on aiemmin tuettu Business Finlandin käytössä olleella median innovaatiotuella, mutta systemaattisempi polku myös pilotointivaiheen toteuttamiseksi olisi tarpeen. Käsikirjoitusten luomiseen liittyvää toimintaa tulee kehittää niin että se luo vahvan pohjan uusille tuotteille ja teoksille.

Datalouden elementit ja tekoälyteknologioiden kehittyminen ja yleistyminen jatkavat liiketoimintamallien muokkaamista. Suurten aineistomäärien analyysi mahdollistaa kuluttajien käyttäytymisen (lähes) reaaliaikaisen seurannan ja moniulotteisen käyttäytymisen mallintamisen ja segmentoinnin. Esimerkkejä tästä ovat esimerkiksi suoratoistopalveluiden katselusuositukset. Dataa voi kuitenkin hyödyntää ainoastaan se taho, joka sen omistaa. Useimmissa tapauksissa tämä on jakelualusta, eikä sisällöntuottaja.

Av-alan arverkon yritystoimintaan liittyy runsaasti erilaisia palveluita. Eri vaiheissa oikeuksien siirron elinkaarta voidaan käyttää erilaisia tuotantopalveluita sekä asiantuntijapalveluita esim. liiketoiminnan kehittämiseen sekä sopimusten laatimiseen ja valvontaan. Näihin kaikkiin liittyy erilaista teknologiaa, laitteita, ohjelmistoja, järjestelmiä ynnä muita, jotka mahdollistavat teoksen toteuttamisen ja erilaiset oheistuotannot.

Monikanavaisuus/-mediaisuus, päätelaitteiden joustava käyttö, kokemuksen ja elämyksen jakaminen/jatkuvuus päätelaitteesta toiseen ja rinnakkaiset lisäarvoisällöt olivat olemassa jo ennen pandemiaa, mutta "metaverse-ajattelun" myötä ne luultavasti vahvistuvat

ja jatkavat kasvuun. Sosiaalisen median ja viihteen rajat hämärtyvät entisestään. Uudistuksen luomat muutokset aiheuttavat kaikille toimijoille näkökulmasta riippuen haasteita tai mahdollisuuksia, jotka liittyvät siihen, miten voidaan hallita nopeasti liikkuvan yleisen asiakaskokemusta ja lojaliteettia IP:lle ja brändeille yli alustojen ja luoda sisältöjen portfolio ja siihen liittyvät ansaintamallit.

Tarvitaan dialogia rahoittajien ja alan yritysten välillä jäsentämään liiketoiminnan eri segmenteissä tapahtuvaa TKI- ja liiketoimintaa, sekä jäsentämään molemminpuolisia odotuksia julkisille palveluille ja rahoitukselle. Tavoitteena on vahvistaa yhteisymmärrystä alan toimijoiden ja rahoittajien välillä sekä vahvistaa panostusta av-alan TKI-intensiteettiin.

Tavoite: Liiketoimintaympäristö on av-alan arverkon kaikille toimijoille toimiva ja rohkaisee innovaatiotoimintaan, kasvuun ja kansainvälistymiseen. Av-alan infrastruktuuri on ajanmukainen ja hyödyntää digitalisaation tuomat mahdollisuudet.

Toimenpide 1: Toimialan toimijat ja TEM/BF kuvaavat uusien arverkköjen ja ansaintamallien toimintaa ja muutoksia. Kehitetään toimivia arviointimenetelmiä ja mittareita muutosten tunnistamiseen. Tunnistetaan erilaisten julkisten palveluiden vaikutusmahdollisuuksia ja tehdään ehdotuksia niiden kehittämiseksi. Vastuu: Toimialan toimijat, TEM, Business Finland, OKM ja Suomen elokuvasäätiö

Toimenpide 2: Selkeytetään TKI-toiminnan määrittelyä luovilla aloilla yhdessä muiden lisensioitavien sisältöjen toimijoiden kanssa.

Vastuullisuus

B. Suomi on maailman vastuullisin av-tuotantomaa

Vastuullinen liiketoiminta tarkoittaa sitä, että yritys huomioi toimintansa sosiaaliset, ekologiset ja taloudelliset vaikutukset. Vastuullisesta liiketoiminnasta puhutaan myös termillä yritysvastuu.

Vastuullista liiketoimintaa harjoittava yritys toimii mahdollisimman kestäväällä tavalla ja kannattavan liiketoiminnan lisäksi huomioi yrityksen sidosryhmien edut. Yritysvastuu vaatii suunnitelmallisuutta, toimintasuunnitelmien kirjaamista ja jalkauttamista henkilöstölle sekä vastuullisuuden toteutumisen mittaamista. Muutos ei tapahdu nopeasti. Vaikka yritysvastuun kehittäminen voi vaikuttaa lyhyen aikavälin taloudellisiin hyötyihin negatiivisesti, vastuullisuus tuo useimmiten yritykselle tulosta pitkällä tähtäimellä. Parhaimmillaan vastuullinen liiketoiminta voi olla yritykselle tärkeä kilpailuetu. Vastuullinen yritystoiminta edellyttää vastuullisuuden johtamista yrityksissä.

Tavoite: Kaikki av-alalla toimivat vastuullisesti yhdessä määriteltyjen tavoitteiden ja pelisääntöjen mukaisesti. Tulevaisuudessa yritykset raportoivat vuosittain yhteiskuntavastuun toteutumisesta. Raportointiin on olemassa useita erilaisia mittareita ja indikaattoreita. Keskeistä on sen osoittaminen, että yritykset toteuttavat toiminnassaan vastuullisuuden periaatteita. Indikaattoreita seurataan ja niiden muutoksiin reagoidaan.

Toimenpiteet: Yritysvastuun toteutumisen seuraamiseksi av-alalla toimivat tahot kehittävät indikaattoreita ja seurantamenetelmiä yhteiskuntavastuun toteutumisen ohjaamiseksi. Seurannan tulokset ovat julkisia ja niistä keskustellaan. Vastuu: Av-sisältöjen tuotannon ja jakelun toimijat, Business Finland, TEM, Suomen elokuva-säätiö ja OKM.

Ekologinen yhteiskuntavastuu on yritystoiminnan ympäristövaikutusten minimoimista. Sitä voi toteuttaa esimerkiksi suosimalla ympäristöystävällisiä toimintatapoja ja materiaaleja tai kehittämällä ympäristöystävällisiä tuotantoprosesseja.

Suomessa on otettu käyttöön kansainvälinen, elokuville ja tv-ohjelmille suunnattu [ympäristöjärjestelmä](#), jonka avulla kotimaiset tuotantoyhtiöt voivat seurata tuotantojensa ekologisuutta. Ympäristöjärjestelmän kautta tuotantoyhtiöt saavat käyttöönsä hiilijalanjälkilaskurin sekä mahdollisuuden tavoitella tuotannolle ympäristösertifiointia. Ympäristöjärjestelmä on osa kotimaisen av-alan [kestävän kehityksen strategiaa](#).

Av-tuottajien edunvalvontajärjestö Audiovisual Producers Finland APFI ry on aloittanut vuonna 2021 hankkeen, jossa selvitetään kotimaisen av-alan ympäristövaikutuksia. Suomessa ei ole aiemmin kerätty tietoa toimialan tai tuotantojen päästöistä. Suunnitelma alan negatiivisten ympäristövaikutusten pienentämiseksi tarvitsee nykytilanteen kartoitusta.

Vuonna 2022 Suomessa otettiin käyttöön kansainvälinen av-tuotannoille suunnattu albert-ympäristöjärjestelmä, jonka avulla kotimaiset tuotantoyhtiöt voivat muun muassa laskea tuotantojensa päästöjä sekä tavoitella ympäristötekojen kautta myös sertifikaattia. Hankkeessa ovat mukana elokuva- ja tv-alan keskeisimmät [sidosryhmät](#). APFI:n rooli on olla hankkeen vetäjä aina koulutuksesta tilastointiin ja kansainväliseen yhteistyöhön asti.

Ensimmäiset kansalliset, vuotta 2022 koskevat tilastot kotimaisista tuotannoista julkaistiin huhtikuussa 2023. Seuraavat vuositilastot julkaistaan alkuvuodesta 2024 vuoden 2023 tuotannoista. Nykyinen sopimus Albert -sertifikaatin kanssa on voimassa 06/2024 asti. Ennen yhteistyökauden loppua APFI tulee tekemään analyysin siitä, kuinka nykyinen alan yhteistyömalli on toiminut. Samalla arvioidaan sitä mikä olisi hyvä malli jatkoon, sekä mikä on toimialan ja tuotantojen ekologisuuden tilanne ja minkä tulisi muuttua ekologisen vastuullisuuden nimissä. Tilannetta tullaan tarkastelemaan kansainvälisestä näkökulmasta,

sillä nykyinen Suomen malli on pelkästään jo Euroopan tasolla hyvin ainutlaatuinen. Koko toimialan tapa tehdä yhteistyötä on herättänyt kiinnostusta myös Suomen rajojen ulkopuolella.

Tavoite: Kaikissa Suomessa tuotetuissa av-sisällöissä on käytössä hiilijalanjälkilaskuri ja tuotannot voivat saada ympäristösertifioinnin. Toimialan koko arvoverkon yritysten tavoitteena on olla hiilineutraaleja vuoteen 2030 mennessä. Kehitystä seurataan ja siitä raportoidaan.

Toimenpiteet: Filmikamari ry, Suomen elokuvasäätiö ja Apfi ry keräävät tietoa hiilineutraaliuden kehityksestä.

Sosiaalinen yhteiskuntavastuu liittyy ihmisten hyvinvointiin ja osaamisen kehittämiseen. Ihmisoikeuksien kunnioittaminen on sosiaalisen vastuun perusta. Sosiaalista vastuuta koskeva sääntely, esimerkiksi työelämän lainsäädäntö, ohjaa yritysten toimintaa. Yrityksen sosiaaliseen vastuuseen luetaan myös yrityksen vastuu omasta henkilöstöstään, kuten henkilöstön työterveydestä ja -turvallisuudesta, kouluttamisesta ja tasa-arvosta miesten ja naisten välillä. Toimitusketjujen laajentuessa on yhä tärkeämpää huomioida myös välillinen vastuu esimerkiksi toimittajaketjujen työoloista, ihmisoikeuksista, yhdistymisvapaudesta ja esimerkiksi lapsityön ja pakkotyön käytöstä. Samalla tavoin yrityksen yhteiskuntavastuun toteuttaminen kattaa myös kotimaiset hankintaketjut.

Sosiaalisen ja kulttuurillisen kestävyuden osalta [kestävän kehityksen strategia](#) tavoittelee mm. tasa-arvoa, hyvinvointia sekä luovuuden ja kulttuurisen moninaisuuden huomiointia. Tarkoitus on muuttaa av-alan toiminnan rakenteita ja haastaa alalla toimivia tahoja pohtimaan omia toimintatapojaan sekä näkemyksiään alan sosiaalisesta vastuusta nyt ja tulevaisuudessa. Strategian toteutuksessa painotetaan mm. esihenkilötyötä, voimavarojen ja kuormittavuuden säätelyä työssä sekä tasa-arvoon, yhdenvertaisuuteen ja antirasismiin liittyviä aiheita. Käynnissä on myös muita hankkeita jotka tähtäävät sosiaalisen kestävyuden toteuttamiseen.

Moninaisuuden edistäminen osana sosiaalisesti kestävää audiovisuaalista tuotantoa tarkoittaa erilaisten näkökulmien ja kokemusten huomioimista tuotannoissa. Se ilmenee esimerkiksi erilaisia taustoja omaavien henkilöiden alalle työllistymisen edistämisenä verkostoitumis- ja rekrytointikäytäntöjen avulla, erilaisiin kulttuureihin ja identiteetteihin liittyvien aiheiden käsittelynä ja monimuotoisuuden heijastamisena tuotantojen henkilöhahmoissa.

Yhdenvertaisuutta ja sukupuolten välistä tasa-arvoa edistetään lisäämällä yritysten tietoisuutta yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon merkityksestä toimivalle tuotantokulttuurille mm. koulutuksen ja työpajojen muodossa sekä tarjoamalla käytännön työkaluja moninaisuuden edistämiseen sekä syrjinnän tunnistamiseen ja ehkäisemiseen av-tuotannoissa.

Suomen elokuvasäätiö, Yleisradio, ja AVEK ovat rakentaneet WIFT – Women in Film & Television Finlandin johdolla av-tuotantojen käyttöön ilmaisen vastuullisuustyökalun, jonka avulla tuotantoyhtiöt voivat rakentaa hankkeelleen vastuullisuussuunnitelman ennen tuotantovaiheen aloitusta. Työkalu ohjaa yritystä huomioimaan ja suunnittelemaan niitä toimenpiteitä, joilla kyseisessä tuotannossa voidaan edistää sosiaalisen kestävyuden kannalta olennaisia asioita kuten yhdenvertaisuutta ja sukupuolten välisen tasa-arvoa, työryhmän jäsenten moninaisuutta, henkilöhahmojen kulttuuri-identiteettien asiallista käsittelyä sekä työpaikka häirinnän ehkäisyä. Työkalu on tarkoitettu ottaa käyttöön osana kaikkien julkisten toimijoiden rahoitus- ja hakuprosesseja syksyn 2023 aikana.

APFI ry:n on tarkoitus käynnistää vuonna 2023 sosiaalisen kestävä kehityksen hanke, jonka puitteissa on tarkoitus mm. selvittää työhyvinvoinnin ja työssä jaksamisen tilannetta yrityksissä ja tarjota koulutusta esihenkilötyöhön, johtamiseen, monimuotoisuuteen ja häirinnän ehkäisyyn liittyen, toteuttaa digitaalinen työkalu sekä tuottaa ja päivittää oppaita sekä parantaa alan rekrytointikulttuuria.

Tavoite: Kaikissa Suomessa tuotetuissa av-sisällöissä huomioidaan kestävä kehityksen strategian sosiaalisen ja kulttuurisen kestävyys tavoitteet.

Toimenpide: Suomen elokuvasäätiö ja Apfi ry keräävät tietoa siitä miten sosiaalisen ja kulttuurisen kestävyys tavoitteet toteutuvat.

Taloudellinen yhteiskuntavastuu on yritysten toiminnan liiketaloudellisesta kestävydestä huolehtimista. Siihen sisältyvät voiton tuottaminen ja verojen maksaminen asianmukaisesti.

Kilpailupolitiikan tavoitteena on luoda ja ylläpitää sellainen toimintaympäristö, jossa yrityksillä on tasapuoliset toimintaedellytykset ja mahdollisuus menestyä osaamisen avulla. Kilpailulain ja -politiikan keskeinen tavoite on turvata terve ja toimiva taloudellinen kilpailu.

Toimivaan taloudelliseen kilpailuun kuuluu yritysten mahdollisuus päästä markkinoille ja oikeus päättää toimintatavoistaan ja kilpailukeinoistaan. Tavoitteena on, että toimiva kilpailu koituu viime kädessä asiakkaiden ja kuluttajien eduksi esimerkiksi laajempina valinnanmahdollisuuksina ja alhaisempina hintoina. Asianmukaisella ja ajantasaisella kilpailulla ja sen tehokkaalla toimeenpanolla voidaan turvata markkinoiden toimivuutta.

Yritysten taloudellinen yhteiskuntavastuu voi toteutua vain toimivassa markkinassa. Kilpailupolitiikan taloudellinen vaikuttavuus ei ole pelkästään suoraan rahassa mitattava vaikuttavuutta, vaan se luo perustan toimiville markkinoille. Toimivat markkinat ovat talouden tuottavuuden ja kehityksen kannalta avainasemassa ja ne kannustavat yrityksiä kehittämään toimintaansa ja luomaan uusia liiketoimintaratkaisuja. Tällä on kytkentä Suomen kansainvälisen kilpailukyvyyn edistämiseen.

Tavoite: Liiketoimintaympäristö av-alan aroverkon kaikille toimijoille on toimiva ja kannattava sekä rohkaisee kasvuun ja kansainvälistymiseen. Kaikissa Suomessa tuotetuissa av-sisällöissä huomioidaan taloudellisen kestävyys tavoitteet.

Toimenpide: Av-alan koko aroverkon toimijoiden kesken jatketaan aktiivista dialogia ja tavoitteiden asetantaa toimivan markkinan ylläpitämiseksi. Dialogille asetetaan tavoitteet ja niiden toteutumista seurataan.

C. Uusiin osaamistarpeisiin vastaaminen on yritysten kasvun edellytys – haasteena mm. Liiketoimintaosaamisen puutteet

Viimeisten vuosien aikana kotimainen av-tuotanto on saavuttanut merkittävää menestystä sekä koti- että ulkomaisilla markkinoilla. Kotimaiset sisällöt ovat saaneet kattavasti kansainvälistä rahoitusta ja ulkomaisille toimijoille tarjottavien tuotantopalvelujen kysyntä on kasvanut. Näiden muutosten myötä osaamisvaatimukset ovat lisääntyneet, mutta alalla työskentelevien ja sille pyrkivien koulutus ei ole päivittynyt samassa tahdissa työelämän tarpeiden kanssa. Monilla osaamisaloilla kasvaneesta kysynnästä johtuva osaajapula on jo suuri.

Ammattipätevyydelle ei ole tähän mennessä Suomessa tarvittu erillistä, tarkempaa määrittelyä kuin koulutuksen ja/tai kokemuksen myötä osoitettu kelpoisuus. Kansainvälistymisen myötä on yhä tarpeellisempaa yhteisesti määritellä millaisia taitoja, valmiuksia ja kompetenssia kussakin työtehtävässä vaaditaan. Tarvitaan myös koulutuksen uudelleen suuntaamista mm. digitaalisen jakeluympäristön haltuun ottamiseksi ja kansainvälisen liiketoimintanäkökulman vahvistamiseksi yrityksissä. Keskeisiä puutteita on prosessien johtamisen osaamisessa, yrityksen tuotannon organisoimisessa tuottavaksi sekä IP:n omistamisen arvoverkon hallinnassa.

Koulutuksen kehittämiseksi tarvitaan yhteinen näkemys ja ymmärrys siitä, millaiset osaamisvaatimukset kussakin ammatissa tulisi olla, mitä eri ammattinimikkeet pitävät sisällään erilaisissa ja erikokoisissa tuotannoissa ja miten ne vertautuvat kansainvälisiin ammattinimikkeisiin. Eri ammattien osaamisvaatimusten päivittäminen pitää myös siirtää opintosuunnitelmiin ja tutkintoperusteisiin. Osaamisen määrittelyn tulee ulottua vastaalkajista alalla jo pidempään työskennelleihin sekä alaa kouluttaviin tahoihin. Siten myös alan koulutuksen kehittämisen osa-alueet voitaisiin tunnistaa paremmin.

Kasvavat yritykset asettuvat sinne missä osaajat ovat. Yritysten kasvua edistää malli jossa osaamista syntyy nopeasti. Nopean muutoksen painopisteen ei siis pitäisi olla tutkintotavoitteisessa koulutuksessa vaan panostamisessa erikoisosaamisen vahvistamiseen ja nopeisiin toimenpiteisiin uusien osaamisien synnyttämiseksi. Tämä on iso haaste lyhyiden työsuhteiden toimialalla jossa työnantajat eivät suoraan vastaa työntekijöiden osaamisen tasosta. Osaamisia voidaan vahvistaa myös työperäisen maahanmuuton kautta. Yksi huippuosaaja voi kouluttaa työn ohessa muutamalle suomalaiselle oman erityisalansa.

Av-ala tarvitsee sekä olemassa olevan osaamisen vahvistamista, että uudenlaista luovaa, tuotannollista ja teknistä osaamista. Vahva liiketoiminnan ja kansainvälistymisen osaaminen, samoin toimivat kansainväliset verkostot ovat tärkeitä, jotta yritykset voivat ottaa paikkansa uudessa globaalissa toimintaympäristössä. Kansainvälisillä kentillä tuotantoyhtiöiden ja tuotantomaiden välinen kilpailu käydään jatkossa ennen kaikkea

huippuammattilaisilla. Turvataksemme kotimaisen kilpailukyvyyn kansainvälisillä markkinoilla kaikkien av-alan toimijoiden tulisi tunnistaa ne osaamisresursseihin liittyvät tarpeet jotka tällä hetkellä ovat kasvun esteenä.

Yrityksille suunnatut kasvun ja kansainvälistymisen edistämisen palvelut kehitetään tunnistettujen muutospolkujen ja uudistumisen tueksi. Yrityksille tarjotaan mahdollisuuksia kehittää liiketoimintaosaamistaan ja liiketoimintaansa kansainväliselle tasolle. Liiketoimintaosaamisen näyttöä voidaan myös käyttää osana rahoituskelpoisuuden arviointia myös julkisen rahoituksen osalta.

Tavoite: Av-alan toimijoiden keskuudessa on ajantasainen tieto toimialan osaamistarpeista. Yhteistyö työnantajien ja oppilaitosten välillä varmistaa opetuksen sisällöjen kehittämisen kansainvälistyvän työelämän tarpeita vastaavaksi. Osaamisen kehittäminen kattaa kaikki osaamistarpeet perusosaamisesta vaativaan erikoisosaamiseen ja ammatilliseen kehittymiseen.

Toimenpide 1: Ohjataan oppilaitoksia käynnistämään liiketoimintaosaamisen täydennyskoulutusta av-alan toimintaympäristöön. Vastuu: Apfi ry, muut toimialatoimijat, OKM, TEM

Toimenpide 2: Luodaan toimintamalli paremman yhteyden luomiseksi työelämän ja oppilaitosten välille koulutuksen osuvuuden parantamiseksi. Määritellään yhdessä keskeiset osaamistarpeet, sovitaan oppilaitosten ja työelämän välillä koulutustavoista ja työnjaosta sekä tehdään ehdotuksia olemassa olevien koulutusresurssien kohdentamisesta niihin. Vastuu: koulutuksen tarjoajat, Apfi ry, muut toimialatoimijat, OKM, TEM

Toimenpide 3: Otetaan käyttöön kaikki käytettävissä olevat koulutusmuodot ja niihin tarkoitetut rahoitusmallit sekä kansainvälisen osaajavaihdon tuomat mahdollisuudet. Toimialan toimijat ja oppilaitokset kehittävät oppimisympäristöjä ja koulutussisältöjä yhdessä. Vastuu: Yritykset, Apfi ry, muut toimialatoimijat, TEM, OKM

4.2 Ehdotus toimintamallista jatkuvan dialogin käymiseksi julkisen sektorin ja yritysten välillä

Raha ja lainsäädäntö eivät yksin riitä ratkaisemaan yritysten uudistumisen haastetta. Tarvitaan rohkeita yksilöitä ja organisaatioita tekemään aloitteita ja yhdistämään voimavarat uudistusten muotoiluun. Uudistumisessa syntyy uusia toimintamalleja ja verkostoja.

Tämä vaatii siilojen purkamista, yhteistä arvopohjaa ja ymmärrystä tulevaisuuden muutostarpeista sekä yritysten laajapohjaista osallistumista uudistusten toimeenpanossa. Muutos syntyy pienistä askeleista.

Kasvusopimuksessa käynnistetään prosessi, joka tukee yritysten uusiutumista monimutkaisessa toimintaympäristössä. Samalla julkisen sektorin toimintatavat uudistuvat yhteisten tavoitteiden mukaisesti. Iteratiivinen prosessi ylläpitää jatkuvaa dialogia ja kokonaiskuvan päivitystä. Dialogi on tapa tarkastella ja kehittää yritysten toimintaa ja toimintaympäristöä nykyistä kokonaisvaltaisemmin, hallinnonalarajat ylittäen sekä osallistamalla eri puolella Suomea toimivat yritykset ja yritystoiminnan kehittäjät. Pysyminen kehityksen mukana edellyttää, että ruohonjuuritason tarpeet välittyvät politiikan valmisteluun ja päätöksentekoon reaaliaikaisesti.

Tässä muistiossa on sovittu yhdessä toimialan edustajien ja julkisen sektorin toimijoiden kesken tavoitteista ja toimenpiteistä, joiden avulla av-alan koko ekosysteemin liiketoimintaa voidaan kasvattaa kestävästi ja sen merkitystä Suomen taloudelle lisätä. Samalla yritykset voivat tehdä kannattavaa liiketoimintaa ja tarjota työntekijöilleen hyvän työympäristön. Keskeiset tavoitteet ovat:

1. Suomen av-ala on globaalin murroksen voittaja
2. Suomessa on toimiva av-alan markkina
3. Sääntely ohjaa kestävään kasvuun
4. Rahoitusmahdollisuudet ja rahoittajayhteistyö on toimivaa, av-kannustin on vakiinnutettu
5. Innovaatiotoiminta kasvaa, toimialan kehitystä seurataan
6. Yritykset toimivat vastuullisesti
7. Osaamiset vastaavat yritysten tarpeita, oppilaitokset tekevät yhteistyötä yritysten kanssa

Edellä luetelluista tavoitteista suurin osa edellyttää aktiivisempaa yhteistyötä eri toimijoiden välillä. Muutosta ja sen vaikutuksia yritysten toimintaan on seurattava jatkuvasti. On kerättävä tietoa, analysoitava sitä ja asetettava muutokselle tavoitteita ja sovittava työnjaosta. Useimmat keskeiset tavoitteet saavutetaan asteittaisen muutoksen kautta. Jatkossa muistioon päivitetään uusia tavoitteita ja toimenpiteitä.

Yhteistä dialogia ja pienten askelten kautta tapahtuvaa muutosta ohjaamaan perustetaan neuvottelukunta, jossa on laajasti edustettuna koko av-alan arvonverkon liiketoimintaa edustavat tahot sekä ne keskeiset julkiset toimijat jotka toimeenpanevat liiketoiminnan tai toimintaympäristön kehittämiseen tähtäviä toimenpiteitä tässä kentässä.

Neuvottelukunnan työtä koordinoi sihteeristö eli toimialan kasvusopimus -ehdotuksessa kuvattu tilannehuone, joka muodostaa samalla sihteeristön. Tilannehuoneessa kerätään tietoa, analysoidaan sitä ja julkaistaan toimialan käyttöön. Tilannehuone jalkauttaa neuvottelukunnan näkemyksiä eri osapuolille. Tilannehuoneen toiminnasta vastaa toimiala yhdessä julkisten toimijoiden kanssa. Tilannehuone on kiinteää yhteistyötä keskeisten toimijoiden kesken. Toimijat rahoittavat itse osallistumisensa tilannehuoneen työhön.

Kestävä kasvu on yritysten sopeutumista vallitseviin ja tuleviin olosuhteisiin. Yritysten ja julkisten toimijoiden on työskenneltävä yhdessä kohti yhteisiä tavoitteita ja sitouduttava yhdessä investoimaan kestäväan kasvuun. Alaan tai ilmiöön liittyvän liiketoiminnan laajuus, tulevaisuuden suunta ja kasvun edellyttävät toimet ja resurssitarpeet työstetään yhdessä ja ymmärretään samalla tavalla

Tavoite: Av-alan ekosysteemissä käydään jatkuvaa dialogia ja yhdessä sovittu toimintamalli sen toteuttamiseksi toimii tehokkaasti. Yhdessä päätetyt toimenpiteet jalkautuvat hyvin. Aktiivinen vuorovaikutus muiden luovien alojen kanssa toimii.

Toimenpide 1: Perustetaan julkisen ja yksityissektorin yhdistävä laaja av-alan neuvottelukunta, jolla on tilannehuone/sihteeristö. Tilannehuone vastaa neuvottelukunnan työn koordinoinnista ja toimenpiteiden ohjaamisesta toteuttajille. Siinä on edustettuna sekä julkisia että yksityisiä toimijoita, myös ulkomaan verkostoja edustava UM. Neuvottelukunta edustaa laajasti koko ekosysteemiä. Vastuu: TEM, OKM, LVM, toimialan toimijat

Toimenpide 2: Neuvottelukunnassa:

- Sovitaan työnjaosta jatkuvan ja läpinäkyvän tilannekuvan seuraamiseksi. Yhdessä sovitulla mittareilla mitataan tehtyjen toimien vaikutusta ja merkitystä.
- Jatkuvassa dialogissa sovitaan tarpeen mukaan toimista, joiden avulla yrityksiä voidaan tukea ketterästi sopeutumaan muutoksiin. Kasvua edistäviä palveluita voidaan muotoilla yhdessä yrityskehityksen kanssa. Resurssit kohdennetaan yhteisten tavoitteiden mukaisesti.
- Osaamisen varmistamiseksi ja koulutuksen kehittämiseksi tarvitaan yhteinen näkemys ja ymmärrys siitä, millaisia tarpeita yrityksillä on. Ylläpidetään yhteistyötä oppilaitosten kanssa toimialan osaamistarpeiden välittämiseksi eri tasoille koulutusorganisaatioille.
- Asioita käsitellään ja edistetään erilaisten teemojen, kuten osaamiset, rahoitus tai vastuullisuus kautta. Työtä varten voidaan perustaa alatyöryhmiä.

5 AV-kasvusopimus – Työn kulku

Av-alan toimintaympäristö on muuttunut merkittäväällä tavalla maailmanlaajuisesti. Uusi ympäristö vaatii uusia keinoja selviämiseen ja kasvuun. Muutos av-sisältöjen tuotannossa ja kulutuksessa on ollut nopeaa ja tulevaisuudessa menestyminen edellyttää, että vanhan toimintakulttuurin on myös muututtava nopeasti.

Kotimainen audiovisuaalinen ala kasvaa ja kehittyy liiketoimintaympäristön muuttuessa. Alan arverkot ovat isossa murroksessa. Alaan liittyvän kasvupotentiaalin vuoksi opetus- ja kulttuuriministeriö sekä työ- ja elinkeinoministeriö ovat tiivistäneet yhteistyötään ja pyrkivät tukemaan av-alan yritysten kasvua luomalla alalle kasvusopimuksen.

Kasvusopimus on uudenlainen dialogi- ja yhteistyömalli julkisen sektorin ja elinkeinoelämän välillä, jossa otetaan huomioon kokonaisvaltaisesti koko toimialan arverkko. Kasvusopimus on myös konkreettinen toimintasuunnitelma, jossa julkinen sektori ja arverkkojen eri toimijat määrittelevät yhdessä alan tulevaisuuden kasvu- ja kehitystavoitteet sekä tulevaisuuden parhaat liiketoimintamahdollisuudet. Kasvusopimuksen tavoitteena on tunnistaa ja sopia käytännön toimet alan yritysten kehittymiseen, kasvuun ja kansainvälistymiseen sekä julkisten että yritysten oman toiminnan avulla.

5.1 Taustatyö

Kasvusopimuksen taustalla Rinteen / Marinin hallituksen hallitusohjelmaan kirjattu tavoite kehittää luovaa taloutta. Tiekartta-työskentelyä pilotoidaan tässä työkaluksi tulevaisuuden arverkkojen murroksen kehittämistarpeita varten.

Vuonna 2019–2020 toteutettu kasvuportfolioprosessi tunnisti laajan asiantuntijatyön avulla Suomen kasvun mahdollisuudet sekä arvioi niiden kansainvälisen menestyksen mahdollisuuksia. Yksi keskeinen menestystekijä Suomelle on digi- ja datatalouden synnyttämät uudet arverkot ja niissä olevat ansaintamahdollisuudet. Av-ala on keskeinen ajuri datataloudessa ja myös alustatalouden kehittämisessä.

[Luovan talouden tiekartta](#) valmistui vuonna 2020. Sen tekemiseen osallistui laajasti eri luovien alojen toimijoita. Luovan talouden tiekartan teemat käsittelivät mm. osaamis- ja koulutustarpeita, yritysten tarvitsemia palveluita, kasvun ja kansainvälistymisen verkostoja

sekä vaikuttavuuden arviointia ja mittaamista. Tiekarttaprosessista vastasi työ- ja elinkeinoministeriö sekä opetus- ja kulttuuriministeriö. Nämä jatkoivat yhdessä alan toimijoiden kanssa kasvusopimusprosessia. Toteutuksen koordinoinnista vastasi Business Finland ja sen työtä ohjasi OKM:n sekä TEM:n yhdessä nimeämä ohjausryhmä.

5.2 Kotimaan ekosysteemiä koskevat julkaisut, tutkimukset ja kartoitukset

Creative Business Finland teetti [audiovisuaalisen alan tiekartan](#), joka valmistui huhtikuussa 2021. Av-alan tiekartan laatimista johti saksalainen Peacefulfish-konsulttiyhtiö ja karttaan koottiin kansainvälisten toimijoiden näkemys siitä, miten suomalainen av-sisältö voisi menestyä maailmalla. Laajoissa haastatteluissa ja työpajoissa nousi esille keskeisiä teemoja, jotka ovat nyt mukana myös tässä kasvusopimusehdotuksessa.

Keskeisiä teemoja ovat siilojen purkaminen ja eri toimijoiden tavoitteellinen yhteistyö, liiketoimintaosaamisen parantaminen, tekijänoikeuksien tehokkaampi synnyttäminen ja hyödyntäminen, rahoitusinstrumenttien uudistaminen, 360-sisältöjen kehittäminen ja brandien laajentaminen useisiin eri tuotteisiin ja jakeluväyliin. Av-tiekartassa on seitsemän sivun lista alan kasvumahdollisuuksista sekä selkeitä toimenpidesuosituksia, jotka ovat toimeenpohjana, kun kasvusopimuksen rakennetta ja teemoja on suunniteltu.

Syksyllä 2021 valtiosihteeri Jukka Ihanuksen johtamien pyöreän pöydän keskustelujen aikana käsiteltiin luovien alojen keskeisiä haasteita liiketoiminnan kasvun näkökulmasta. Keskusteluissa keskityttiin luovien alojen monistettavien sisältöjen liiketoiminnan alueeseen, joka kattaa sekä OKM:n kanssa yhteisen luovien alojen kentän, että näiden yritysten liiketoimintaan liittyvän laajemman liiketoimintaekosysteemin.

[Toimenpide-ehdotuksissa](#) nousi esiin mm. seuraavia asioita: Ekosysteemien ja verkostojen sekä arvoverkkomuutosten tunnistaminen on keskeistä yritysten liiketoiminnan kehittämiselle. Julkinen sektori tarvitsee toimivia arviointimenetelmiä ja mittareita muutosten tunnistamiseen. Uusiin osaamistarpeisiin vastaaminen on yritysten kasvun edellytys. Yrityksille suunnatut rahoitus- ja kehittämispalvelut sekä kasvun ja kansainvälistymisen edistäminen on sovittava tunnistettujen muutospolkujen ja uudistumisen tueksi.

VTT Oy selvitti vuonna 2021 suomalaisen av-alan liikevaihdon ja työllistävyyden tunnuslukuja. [Selvitys](#) osoitti viimeisten kymmenen vuoden ajalta alan kasvua mutta samalla ilmeni myös vakavia puutteita tiedon keruussa, luokittelussa ja tilastoinnissa. Av-alaa koskevan tiedon kokoaminen ja käsittely onkin eräs kasvusopimuksen tärkeitä tavoitteita.

5.3 Kansainväliset tutkimukset ja vertailukohtat

Av-alan murros ja nopea kasvu on saanut lukuisia maita reagoimaan ja tekemään elinkeinopoliittisia linjauksia. Kasvusopimuksen valmistelussa työtä verrattiin erityisesti Iso-Britanniaan, joka solmi oman luovan alan kasvusopimuksensa vuonna 2018. Kirjallisen materiaalin lisäksi haastateltiin brittiläisiä toimijoita, joiden mukaan onnistumisen edellytys on toimialan mahdollisimman laaja sitouttaminen sopimuksen tavoitteisiin. Alan itsensä on saatava vaikuttaa kasvusopimuksen sisältöön ja tavoitteisiin. Iso-Britannian kasvusopimus koskee koko luovaa alaa, joten siihen sisältyy eri luovien toimialojen välinen yhteistyö jo rakenteellisesti.

Iso-Britannian lisäksi valmistelussa perehdyttiin Irlannin av-sektoriin, jonka raportti *Economic Analysis of the Audiovisual Sector in the Republic of Ireland* valmistui vuonna 2017. Raportti antaa yksityiskohtaisen kuvan alan rakenteesta, koosta ja tukijärjestelmästä. Suoraa vertailua Suomen tilanteeseen hankaloittaa Irlannin (kuten Iso-Britanniankin) verohelpotusjärjestelmä, Section 481 Tax Relief System, joka on muodostanut merkittävän voimavaran Irlannin kansalliselle av-teollisuudelle.

Euroopan neuvosto ja Eurimages tilasi vuonna 2019 selvityksen [Entering the new paradigm of artificial intelligence and series](#). Selvitys kuvasi eurooppalaisen tv-draamasarja tuotannon asemaa kansainvälisessä kilpailussa, erityisesti suhteessa yhdysvaltalaisiin suoratoistopalveluihin. Kasvusopimuksen taustoittamiseksi tehtiin laajaa tiedonhankintaa, taustamateriaalina oli esimerkiksi European Audiovisual Observatorion vuosijulkaisut ja lukuisat muut av-alaa koskevat tutkimukset.

5.4 Toimialatyön organisointi

Käynnistäminen

TEM kutsui koolle kasvusopimustyötä valmistelevan kokouksen 27.1.2022. Käynnistysvaiheessa keskusteluissa oli mukana APFI ry, Suomen elokuvasäätiö, Business Finland ja Film Tampere. Keskustelujen perusteella Film Tampere perusti projektiryhmän ja palkkasi muutoskonsultin, tutkijan sekä koordinaattorin hankkeelle.

Projektiryhmä

Film Tampereen projektiryhmää johti Ilkka Rahkonen, apunaan Antti Toiviainen, Timoteus Tuovinen ja Anna Käkelä. Muutosprojektia ja siihen liittyvää strategiatyötä vetämään valittiin Henna-Riika Ruotsalainen Osaamo Business Design Oy:stä. Projektiryhmällä on mittava kokemus moninaisista av-alan töistä ja muutosprosessien onnistuneista läpivienneistä.

Business Finlandin vastuulle sovittiin helmikuussa Kasvusopimus-tapahtuminen järjestäminen, tekninen toteuttaminen sekä kansallisesta ja kansainvälisestä viestinnästä vastaaminen. Hankkeessa työskenteli Hanna Vuorinen, Noora Pietilä, Genevieve Tong, Heli Hemgård, Lotta Hanski, Paavo Virkkunen, Kenneth Nyholm, Aki Parviainen sekä Kari Korhonen.

Yritysryhmä

Film Tampere kutsui yritysryhmään seuraavat: Petri Jokiranta (Subzero Film Entertainment Oy), Olli Suominen (Rabbit Films Oy), Antti Väisänen (Warner Brothers), Petri Kempinen (Aurora Studios Oy), Roope Lehtinen (Firemonkey oy), Jani Pösö (It's Alive Oy), Jupe Louhelainen (Film Service Finland), Lasse Saarinen (SES), Hanna Vuorinen ja Kenneth Nyholm (Business Finland), Henna-Riika Ruotsalainen (Osaamo Business Design Oy), Laura Kuulasmaa (APFI ry), Elli Toivoniemi (Tuffi Films Oy), Alisha Hasan (Gutsy Animations Oy) ja Anni Wessman (Valofirma Oy)

5.5 Toimialan näkemyksen tuottaminen

Kasvusopimusprosessin käynnistyessä todettiin heti alkuun, että monimutkaisen yritysverkoston havainnollistamiseksi tarvitaan kuva. Näin kuva AV-kaupungista, johon on koottu kunkin alan toimijaryhmän suuruus vuosittaisen liikevaihdon perusteella. AV- kaupunki osoittautui tärkeäksi havainnollistajaksi.

Ensimmäinen yritystapaaminen av-alan kasvusopimuksen käynnistämiseksi järjestettiin 25.3.2022. Paikalle kutsuttiin alan toimijoita keskustelemaan kasvusopimuksen tavoitteista. Tilaisuudessa esitellyt Britannian Sector Deal, av-alan tiekartta sekä muutamat aiemat tutkimustulokset ja vallitsevat trendit pohjustivat keskustelua.

Huhtikuun alussa pidettiin alan eri toimijaryhmien kuulemis- ja keskustelutilaisuudet. Kolmessa päivässä järjestettiin neljä TEAMS-kokousta, joissa edustettuina olivat tuotantoyhtiöt, julkiset toimijat, edunvalvontajärjestöt, tilaajat, kanavat, levittäjät ja rahoittajat. Projektiryhmä kutsui sidosryhmät ennakkokeskusteluihin ja keräsi eri ryhmien kommentit.

Ensimmäinen avoin tilaisuus järjestettiin 20.4.2022 Business Finlandin auditoriossa Helsingissä. Tilaisuus oli tarkoitettu kaikille suomalaisille audiovisuaalisen alan toimijoille, jotka haluavat olla mahdollistamassa ja rakentamassa alan tulevaisuuden kasvua. Paikan päälle saapui noin 50 av-alan toimijaa. Lisäksi noin 200 ihmistä osallistui tilaisuuteen verkon välityksellä. Tilaisuuden painopiste oli av-alan tulevaisuudessa; miltä se tulee näyttämään 20 vuoden kuluttua?

Ensimmäisen av-alan kasvusopimus-tilaisuuden jälkeen julkaistiin kysely koskien niitä tulevaisuuden tavoitteita, jotka kasvusopimuksessa tulisi asettaa kotimaiselle av-alalle. Kysely tähtäsi pitkän aikavälin tavoitteisiin. Valitut tavoitteet muodostivat pohjan kasvusopimuksen toimintamallille ja toimivat myös ohjaavina teemoina 16.5. 2022 järjestettävän työpajan työskentelyssä. Kysely tarjosi projektiryhmälle myös paljon avointa palautetta ja ideoita.

Toukokuussa 16.5.2022 järjestettiin Kasvusopimus-työpaja, jossa av-alan yritykset ja julkishallinnon edustajat pyrkivät yhdessä löytämään alan kasvua helpottavia tekijöitä. Keskusteluissa vahvistui neljä teemaa, joihin pitäisi panostaa. Työpajoissa etsittiin uusia ratkaisuja valittujen teemojen kohtaamiin haasteisiin. Työpajoihin osallistui noin. 100 alan toimijaa.

Kasvusopimuksen sisältöjen arviointikysely suunnattiin av-alan yritysten edustajille sekä muille toimialalla työskenteleville asiantuntijoille kesä-heinäkuussa 2022. Sen tarkoituksena oli arvioida 16.5 järjestetyissä työpajoissa esiin nousseita kehittämisen kärkiä ja karotoittaa kasvusopimuksen painopisteitä. Kyselyn tavoitteena oli myös selvittää, miten ehdotettuihin toimenpiteisiin ollaan valmiita sitoutumaan.

Kyselyssä keskeisinä kotimaisen av-alan tavoitteiden kärkinä nähtiin:

- kasvua tukevan toimintaympäristön luominen
- yritysten liiketoiminnan kasvu kansainvälisille markkinoille
- Suomi on maailman vastuullisin tuotantomaa
- Suomi on globaalin murroksen edelläkävijä

5.6 Kasvusopimustyöryhmä

Työ- ja elinkeinoministeriö nimitti 26.10. 2022 työryhmän keskustelemaan toimialan kasvusta ja kansainvälistymisestä tavoitteena yhteiset kirjaukset sen edistämisestä:

Työryhmän tehtävät:

Muodostettavan työryhmän tehtävänä oli yhdessä sopia ja kirjata seuraavat asiat av-alan kestäväen kasvun edistämiseksi:

1. Kirjata kasvusopimuksen mukainen av-alan liiketoimintaekosysteemin määrittely, mitkä toimijat ovat keskeisiä tuotannon ja jakelun kannalta,
2. Sopia av-alan kehittämisen tavoitteet mm. kasvusopimusprosessissa esitettyjen ehdotusten pohjalta,
3. Laatia ehdotus tulevasta toimintamallista eli siitä, miten jatkuvaa dialogia julkisen sektorin ja yritysten välillä pidetään yllä av-sektorinkasvun edistämiseksi
4. Laatia kasvusuunnitelma av-alan kasvun edistämisestä

Työryhmä kuului seuraavia asiantuntijoita: Erika Vermilä, Medialogi Oy; Heidi Keinänen, Medialogi Oy; Matti Numminen, AVATE ry; Marcus Wiklund, Sanoma Oyj; Taina Roth, MTV Oy.

Työryhmän kokoonpano

Työ- ja elinkeinoministeriö nimesi puheenjohtajaksi kehitysjohtaja Antti Toiviaisen, varapuheenjohtajaksi teollisuusneuvos Sampsa Nissisen sekä kutsui työryhmän jäseniksi seuraavat henkilöt:

- Sisältöjohtaja Marko Karvo, MTV Oy
- Toimitusjohtaja Petri Kemppinen, Aurora Studios
- Toimitusjohtaja Tero Koistinen, Suomen Filmikamari ry
- Johtaja Ani Korpela, Elisa Oyj
- Toimitusjohtaja Riina Kullas, Moskito Television Oy
- Toiminnanjohtaja Laura Kuulasmaa, Audiovisual Producers Finland – APFI ry
- Head of Drama Jarmo Lampela, Yleisradio Oy
- Hallituksen puheenjohtaja Roope Lehtinen, Fire Monkey
- Toimitusjohtaja Jani Lehtinen, Valofirma – The Light House Oy
- Kulttuuriasianneuvos Laura Mäkelä, opetus- ja kulttuuriministeriö
- Tuotepäällikkö (av-kannustin), Merja Salonen, Business Finland
- Johtaja Lasse Saarinen, Suomen elokuväsäätiö
- Ylitarkastaja Eero Salojärvi, liikenne- ja viestintäministeriö
- Johtaja Katja Santala, Warner Bros. Discovery
- Elinkeinopolitiikan johtaja Riikka Tähtivuori, Medialiitto ry
- Head of Film in Finland Hanna Vuorinen, Business Finland

Työryhmän sihteeristönä toimivat neuvotteleva virkamies Petra Tarjanne työ- ja elinkeinoministeriöstä sekä Network Lead Leena Arvonen Business Finlandista.

Työryhmän toimikausi ja kokoontuminen

Työryhmän toimikausi oli 1.11.2022–30.4.2023. Työryhmä kokoontui muistion viimestelemiseksi vielä toukokuussa 2023. Toimikauden aikana työryhmä kokoontui 7 kertaa.

Verkkajulkaisu
ISSN 1797-3562
ISBN 978-952-327-601-7

Sähköinen versio: julkaisut.valtioneuvosto.fi
Julkaisumyynti: vnjulkaisumyynti.fi